

JURIDISKA FAKULTETEN
vid Lunds universitet

Camilla Appelgren Petersson

Banksekretess i
Danmark, Norge & Sverige

Examensarbete
20 poäng

Professor Lars Gorton

Bankrätt

Vårterminen 2002

Innehåll

SAMMANFATTNING	1
FÖRORD	2
FÖRKORTNINGAR	3
1 INLEDNING	4
1.1 Presentation av ämnet	4
1.2 Syfte och problemställning	4
1.3 Avgränsning	5
1.4 Disposition	5
1.5 Metod och Material	5
2 ALLMÄNT OM BANKSEKRETESS	7
2.1 Grundläggande skydd för den privata sfären	7
2.2 Banksekretessens ändamål	8
3 INTERNATIONELL UTBLICK	10
3.1 Banksekretess i Europa	10
3.2 Europeiskt och internationellt samarbete	11
4 BANKSEKRETESS I DANMARK	14
4.1 Banksekretessens historiska utveckling	14
4.2 Banksekretessens grund och omfattning	16
4.3 Sanktioner vid brott mot tystnadsplikt	25
5 BANKSEKRETESS I NORGE	26
5.1 Banksekretessens historiska utveckling	26
5.2 Banksekretessens grund och omfattning	26
5.2.1 Finansiella koncerner	30
5.2.2 Outsourcing	32

5.3	Begränsningar i banksekretessen	33
5.3.1	Samtycke	34
5.3.2	Upplysningsplikt enligt lag	36
5.4	Kontrollansvar och sanktioner vid brott mot tystnadsplikt	37
5.5	Rättspraxis och praxis från banklagenemnda	38
5.6	Förslag till ändringar	39
6	BANKSEKRETESS I SVERIGE	42
6.1	Banksekretessens historiska utveckling	42
6.2	Banksekretessens grund och omfattning	43
6.2.1	Finansiella koncerner	46
6.3	Begränsningar i banksekretessen	48
6.3.1	Samtycke av bankkunden	50
6.3.2	Tvist inför domstol mellan bank och kund	51
6.3.3	Kreditupplysning	51
6.3.4	Åklagare och polismyndighet	51
6.3.5	Penningtvätt	52
6.3.6	Kronofogdemyndighet	53
6.3.7	Skattemyndigheten	54
6.3.8	Finansinspektionen	54
6.3.9	Sveriges Riksbank	54
6.3.10	Internationell rättslig hjälp	55
6.3.11	Andra myndigheter och organisationer	55
6.3.12	Andra än myndigheter	56
6.3.13	Vittnesmål inför domstol	57
6.4	Ansvariga och sanktioner vid brott mot tystnadsplikt	58
6.5	SOU 1999:82	61
7	AVSLUTANDE ANMÄRKNINGAR OCH SAMMANFATTANDE ANALYS	63
BILAGA A		69
LITTERATURFÖRTECKNING		72
	Offentligt tryck, Danmark	72
	Offentligt tryck, Norge	72
	Offentligt tryck, Sverige	72
	Litteratur	73
	Branchregler	74
RÄTTSFALLSFÖRTECKNING		76
	Norge	76
	Sverige	76

Sammanfattning

Med banksekretess avses en skyldighet för banken att inte lämna ut uppgifter om sina kunder. Syftet med banksekretess är att åstadkomma ett förtroende mellan banker och deras kunder, vilket är en förutsättning för att banker skall kunna fungera. Banksekretessen skyddar främst uppgifter om kundens ekonomiska förhållanden men även personliga uppgifter. Det finns situationer då banken åsidosätter banksekretessen, det vill säga då banken har skyldighet eller rätt att upplysa om kunders mellanhavanden med banken.

I Danmark finns regler om banksekretess i lov nr. 501 af 07/06/2001 om finansiel virksomhed §§ 4-10. Dessa regler trädde ikraft den 1 januari 2002 och är en vidareutveckling av den nu upphävda § 53a i Bank- og Sparekasseloven. Lov om finansiel virksomhed har till uppgift att säkra att kunder utan oro kan lämna uppgifter till finansiella verksamheter och att dessa verksamheter inte lämnar ut kunduppgifterna utan stöd i lag eller samtycke från kunden. Lagen uppställer även krav på att kunder är tillräckligt informerade när de samtycker till att uppgifter utlämnas, samt att kunder inte utsätts för oönskad marknadsföring och rådgivning. I Danmark är brott mot banksekretess straffsanktionerat.

De norska reglerna om banksekretess återfinns i § 18 forretningsbankloven 24.6.1961 nr 2 respektive § 21 sparebankloven 24.5.1961 nr 1. De innebär att anställda och revisorer i banken har tystnadsplikt om uppgifter som de genom sin ställning får vetskap om. Tystnadsplikten gäller till förmån för banken själv, andra banker och kunder i den egna banken eller annan bank. Undantag görs bland annat för lagreglerad uppgiftsskyldighet samt för meddelanden å bankens vägnar från styrelsen eller någon som har fullmakt från styrelsen till en annan bank. Undantag från banksekretessreglerna finns bland annat i ligningsloven och tvangsfullbyrdelsesloven. Bestämmelserna om tystnadsplikt är straffsanktionerade.

I Sverige finns tystnadsplikten för banker i 1 kap. 10 § bankrörelselagen (1987:617). Tystnadsplikten förhindrar inte utlämnande av nödvändiga uppgifter till bankkunden eller till andra med bankkundens samtycke. Det finns även en rad upplysningsplikter som går före tystnadsplikten. Brott mot tystnadsplikten är inte straffbart utan sanktionen är den skadeståndsskyldighet som kan uppkomma för banken och dess anställda.

Det finns inga övergripande EG-rättsliga eller internationella banksekretessregler utan banksekretess regleras på nationell nivå av medlemsstaterna. Händelserna i USA den 11 september 2001 och annan gränsöverskridande brottslighet, så som penningtvätt och skatteflykt, har dock medfört att EU ålägger medlemsstater och FN föreskriver medlemsländer att införa undantag från den nationella banksekretessen.

Förord

Jag vill tacka min handledare Professor Lars Gorton för att han introducerade mig för detta intressanta ämne och för en bra handledning. Tack även till släkt och vänner som hjälpt och stöttat mig i mitt arbete.

Lund den 21 januari 2003

Camilla Appelgren

Förkortningar

BFFS	Bankinspektionens Författningssamling
BSL	Bank- og Sparekasseloven
BRL	Bankrörelselagen
Ds	Departementsserien
FATF	Financial Action Task Force on Money Laundering
fbl	Forretningsbankloven
FiU	Finansutskottet
FFFS	Finansinspektionens Författningssamling
NJA	Nytt juridiskt arkiv, avd I
NJA II	Nytt juridiskt arkiv, avd II
NOU	Norges offentlige utredningar
NU	Näringsutskottet
prop	Proposition
RB	Rättegångsbalken
RSV	Riksskatteverket
RÅ	Regeringsrättens årsbok
SFS	Svensk Författningssamling
SOU	Statens Offentliga Utredningar
spbl	Sparebankloven
UB	Utsökningsbalken

1 Inledning

1.1 Presentation av ämnet

Banksekretess har funnits nästan lika länge som bankväsendet och är väl förankrad i stort sett i alla utvecklade länder.¹ Banksekretess innebär att banken har en skyldighet att inte lämna ut uppgifter om sina kunder, varken muntligen eller skriftligen. Personer skall således med förtroende kunna vända sig till banker och vara säkra på att deras uppgifter inte förs vidare till utomstående. Ofta kolliderar dock banksekretess med andra samhällsbehov och därför finns det en utbredd upplysningsplikt som inskränker tystnadsplikten.

Banksekretess utgör ett aktuellt ämne både på nationell och på internationell nivå. Varje land har sina egna mer eller mindre långtgående banksekretessregler. Till följd av bankväsendets internationalisering, den växande internationella gränsöverskridande brottsligheten och inte minst terroristattacker i USA den 11 september 2001 har under senare år internationella krav på undantag från banksekretessreglerna ökat. Avvägningen av när det är berättigat att kränka den personliga integriteten till förmån för andra behov har hamnat i centrum. Det kan således uppstå en intressekonflikt mellan olika behov och det torde vara av stor vikt att vid införandet av undantag känna till innebörden och utformningen av de enskilda ländernas banksekretessregler.

Jag anser att det finns ett behov av att belysa ämnet och den pågående debatten. Jag har valt att jämföra banksekretess i Danmark, Norge och Sverige eftersom en jämförelse ur ett skandinaviskt perspektiv är intressant.

1.2 Syfte och problemställning

Syftet med detta arbete är att belysa banksekretess i Danmark, Norge och Sverige. Syftet är dessutom att kort jämföra de tre ländernas banksekretess samt att översiktligt redogöra för hur regleringen av området ser ut på EG-rättslig och internationell nivå. Slutligen är avsikten att belysa några av framtidsutsikterna för banksekretessreglerna.

¹ Jansson, Per Ola, Westman, Eva, "Banksekretess".

Uppsatsen ämnar ge svar på följande frågor:

- Hur ser banksekretessreglerna ut i Danmark, Norge och Sverige?
- Vilka är de huvudsakliga likheterna och skillnaderna avseende banksekretessreglerna i de skandinaviska länderna?
- Hur berörs den nationella banksekretessen av de senaste årens internationella utveckling?

1.3 Avgränsning

Redogörelsen för banksekretessens innebörd i Danmark, Norge och Sverige gör inte anspråk på att vara heltäckande utan belyser främst banksekretessens kärna. Eftersom detta är huvudsyftet med uppsatsen är presentationen av respektive lands undantag inte uttömmande. Redogörelsen för de svenska och norska reglerna är något mer omfattande jämfört med den danska. Detta till följd av att de danska reglerna nyligen genomgått en omfattande revidering och doktrin saknas. Den internationella påverkan på de nationella banksekretessreglerna redovisas i begränsad omfattning.

1.4 Disposition

Inledningsvis sker en allmän definition av banksekretess samt en presentation av ämnet ur en internationell synvinkel. Därefter följer jämförande redogörelser för banksekretesssystemen i Danmark, Norge och Sverige. Avslutningsvis sker en analys och sammanfattning samt en presentation av några framtidsutsikter.

Uppsatsen är disponerad på ovannämnda vis för att möjliggöra att de tre olika kapitel som behandlar dansk, norsk och svensk banksekretess skall kunna läsas separat, dock i kombination med inledande och avslutande kapitel.

1.5 Metod och Material

I uppsatsen genomförs en komparativ studie av de skandinaviska ländernas regelverk avseende banksekretess samt dess bakomliggande funktion.

Eftersom de danska reglerna om banksekretess ändrades från och med januari 2002 har jag huvudsakligen utgått från danska förarbeten och

kommentaren² till de nya reglerna i lov om finansiel virksomhed. Jag har även använt doktrin som behandlar de gamla banksekretessreglerna.³

Den norska kommentaren till sparbankloven börjar i sig bli lite gammal men kommentaren till tystnadspliktsreglerna är fortfarande någorlunda täckande.⁴ I Norge har man tillsatt en banklovskommisjon som sedan 1994 har kommit med en rad delutredningar. I NOU 2001:23⁵ finns en bra genomgång av den norska banksekretessen, både gällande rätt och förslag till nya regler. Bjørnar Eilertsen har även utförligt behandlat tystnadsplikt i bank och försäkring⁶. Även Kredittilsynet har skriftligen behandlat de norska banksekretessreglerna.⁷

I Sverige har banksekretessen berörts mycket lite i den juridiska litteraturen. Standardverket är skrivet av Håkan Nial och den femte upplagan utkom 1987⁸. Detta verk är mycket uttömmande och eftersom det sedan 1987 inte skett några materiella ändringar av reglerna, är det fortfarande aktuellt.⁹ Därför har jag vid beskrivning av de svenska reglerna huvudsakligen utgått från Nials bok. Det förekommer även en del yngre doktrin på området, vilken även den ofta bygger på Nials standardverk.

Banklagskommittén lade under år 1999 fram ett betänkande, SOU 1999:82¹⁰, rörande bland annat ändring av banksekretessen. Jag har i mitt arbete även använt mig av kommitténs betänkande och annat riksdagstryck.

Jag har varit i kontakt med Finanstilsynet i Danmark, Kredittilsynet i Norge och Finansinspektionen i Sverige och även med några organisationer på bankområdet, exempelvis den norska Sparebankforeningen och Svenska Bankföreningen¹¹.

² von Eyben, Bo, Pedersen, Jan, Nørgaard, Jørgen, "KARNOVS LOVSAMLING".

³ Boye Jacobsen, Christen, Sylvest Larsen, Peter, Kjølner, Thomas, Roed Tine, "Bank- og sparekasseloven - med kommentarer".

⁴ E-mailkorrespondens med Sven L'Abée-Lund, Sparebankforeningens Servicekontor, Oslo, 2002-05-15.

⁵ NOU 2001:23 Finansforetakenes virksomhet, Utredning nr. 6 fra Banklovskommisjonen.

⁶ Eilertsen, "Taushetsplikt og personvern i bank og forsikring".

⁷ Rundskriv 11/2000: Rundskriv vedrørende taushetspliktreglene i banklovgivningen, finansieringsvirksomhetsloven, forsikringsvirksomhetsloven, verdipapirhandel- og verdipapirfondloven vedrørende kundens forhold m.v.

⁸ Nial, Håkan, "Banksekretessen".

⁹ Finansinspektionen använder Nials standardverk i sitt arbete. Telefonsamtal med Åsa Arffman 2002-05-08. Redogörelsen för banksekretessreglerna i SOU 1999:82 bygger främst på Nial. Nials bok finns hos alla jurister mfl. i Handelsbanken enligt Lars Lindgren.

¹⁰ SOU 1999:82, Vårdslös kreditgivning samt sekretess i banker m.m., Delbetänkande av Banklagskommittén, Finansdepartementet, Stockholm 1999.

¹¹ "Våra uppgifter när det gäller banksekretessen är att svara på remisser, samordna diskussioner med myndigheterna när det gäller uppgiftslämnande och diskutera frågor av gemensamt intresse." Tomas Tetzell, Svenska Bankföreningen. Svenska Bankföreningens motsvaras av Finansnæringens Hovedorganisasjon (FNH) i Norge och Finansraadet i Danmark.

2 Allmänt om banksekretess

2.1 Grundläggande skydd för den privata sfären

De grundläggande mänskliga rättigheterna skyddar bland annat den privata sfären. Rätten till skydd för privatliv är en grundläggande rättighet för varje individ. Denna rättighet skyddas såväl av FNs konvention för civila och politiska rättigheter (art 17)¹² som av Europakonventionen för mänskliga rättigheter (art 8)¹³.

Konventionernas skydd av privatsfären omfattar principiellt också skydd för medborgarnas ekonomiska förhållanden. Ingrepp i denna privata sfär skall undvikas om det inte föreligger tungt vägande motskäl eller personen givit samtycke därtill.

Det fundamentala intresse som medborgarna har i att uppgifter om deras privata och ekonomiska förhållanden inte skall komma till obehörigas kännedom har gett praktiska utslag på det kommersiella planet.¹⁴ För att personer med förtroende skall kunna vända sig till en bank för att få råd och hjälp i ekonomiska frågor måste de vara säkra på att de uppgifter som lämnas, inte förs vidare till obehöriga. Detta förtroende är en förutsättning för att bankerna skall kunna uppfylla sina viktiga uppgifter i näringsliv och samhälle. Därför tillämpas sekretess i all bankverksamhet, det vill säga det råder tystnadsplikt. Det finns dock fall då banken enligt lag eller av andra särskilda skäl är skyldig eller har rätt att lämna ut sekretessbelagda uppgifter.¹⁵ Eftersom det finns tillfällen då tystnadsplikten bryts till förmån för andra intressen är det enligt Cranston tveksamt om de grundläggande mänskliga rättigheterna egentligen har så stor betydelse för banksekretessen. De skulle emellertid kunna sägas utgöra en bas för banksekretessens

¹² International Covenant on Civil and Political Rights (1966):

”Article 17

1. No one shall be subjected to arbitrary or unlawful interference with his privacy, family, home or correspondence, nor to unlawful attacks on his honour and reputation.

2. Everyone has the right to the protection of the law against such interference or attacks.”

¹³ Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms (1950).

“Article 8 – Right to respect for private and family life

1 Everyone has the right to respect for his private and family life, his home and his correspondence.

2 There shall be no interference by a public authority with the exercise of this right except such as is in accordance with the law and is necessary in a democratic society in the interests of national security, public safety or the economic well-being of the country, for the prevention of disorder or crime, for the protection of health or morals, or for the protection of the rights and freedoms of others.”

¹⁴ Christensen, s. 15 f., Eilertsen, s. 23 f.

¹⁵ En mer eller mindre utförlig redogörelse för de skandinaviska ländernas undantag från banksekretess presenteras nedan i kapitel 4-6.

uppbyggnad och en grund för dess värdering.¹⁶ Ellinger med flera menar dock att implementeringen av Europakonventionens art 8 påverkar engelska domstolar i tvister mellan enskilda parter. Som exempel anges att det är troligt att rätten till privatliv som garanteras av artikel 8 redan har och även i framtiden kommer att påverka utvecklingen av "the law protecting confidences".¹⁷

2.2 Banksekretessens ändamål

Som tidigare nämnts är syftet med banksekretess att skydda en rad olika intressen. Utformningen och utövandet av sekretessen innebär således en avvägning mellan dessa intressen.

Sekretessregeln motiveras främst av bankkundens intresse av skydd för personlig integritet och ekonomiska förhållanden¹⁸. Detta integritetsintresse respekteras genom att den information som en bank har om kundens privata och ekonomiska angelägenheter inte sprids.

En oinskränkt sekretess till skydd för kunden är emellertid inte tänkbar. Förutom att sekretessen måste kunna brytas om det krävs för att fullgöra kundens uppdrag till banken, måste andra undantag kunna göras. Intresset av att skydda det finansiella systemets funktion är ett intresse av sådan dignitet att det innebär att kundens intresse av sekretess ibland måste vika.

Det intresse som väger lättast är bankens affärsmässiga intresse av att använda uppgifter om sina kunder. Utrymmet för en bank att använda uppgifter om en kund mot dennes intresse är litet.¹⁹

Det finns dessutom ett samhällsekonomiskt intresse av att bankens rörelse bedrivs rättsenligt och ett intresse från samhällets sida av att kunna kontrollera detta. Samhället har även ett intresse av att sekretessen genombryts i vissa situationer, främst när det finns en lagreglerad skyldighet för en bank att lämna uppgifter.

I många fall får det antas att kundens och bankens intressen sammanfaller. Tillämpningen av sekretessbestämmelsen innebär då inga problem. I fall där det framstår som oklart huruvida ett spridande av uppgifter strider mot kundens intresse eller inte får en prövning göras i varje enskilt fall. Hänsyn måste tas till uppgifternas karaktär.

Enligt Nial är förklaringen till banksekretessens fortlevnad dess betydelse för bankväsendets ändamålsenliga funktion. En förutsättning för bankernas

¹⁶ Cranston, s. 179 f.

¹⁷ Ellinger mfl., s. 139 f.

¹⁸ Exempelvis företagshemligheter.

¹⁹ SOU 1999:82, s. 14 ff.

existens är just att de har sina kunders förtroende. Om bankerna tillämpar en bristfällig sekretess finns risken att bankkunder söker sig till någon annan institution. Om kunder slutar använda sig av bankerna blir detta till nackdel för det allmänna eftersom de före detta bankkundernas ärenden då inte står under samma kontroll som tidigare. Samverkan mellan utländska företag (och individer) och nationella banker har blivit mycket betydelsefull i och med banksystemets internationalisering och den ökade konkurrensen mellan olika länders banker. Bristfällig sekretess kan även resultera i att denna samverkan äventyras.²⁰

Att banksekretess avser att främja inte endast de individuella bankkundernas utan även bankernas, näringslivets och därmed det allmännas intresse markeras av att det i lagstiftningen intagits en uttrycklig bestämmelse om banksekretess.²¹ Sekretessplikten vilar sålunda inte endast på kontraktuell bas, det vill säga på bankkundens avtal med banken.

Vid förekomsten av en banksekretessregel ökar sannolikheten för att kunderna skall ge banken en korrekt bild av sin situation. Detta innebär bättre möjligheter för en god riskhantering i banken. Finns däremot inte någon lagreglering av banksekretessen riskeras att kunderna blir mer återhållsamma när de lämnar uppgifter om sig själva, vilket försämrar bankens förutsättningar att korrekt uppskatta och prissätta riskerna.²²

Det händer emellertid att banksekretess missbrukas som en täckmantel för rättsstridiga och kanske brottsliga förfaranden, såsom försök att undandra egendom från borgenärer, penningtvätt eller skattebedrägerier. Banksekretessreglerna bör därför utformas så att missbruk så långt som möjligt förhindras utan att därför den sekretess, som är önskvärd för skyddande av kundens förhållanden och vidmakthållandet av förtroendet till bankväsendet, upphävs.²³

²⁰ Nial, s. 17 f.

²¹ I kapitel 3.1 sker en kort redogörelse för banksekretess i de europeiska länderna.

²² SOU 1999:82 s. 14 ff.

²³ Nial, s. 17 f.

3 Internationell utblick

3.1 Banksekretess i Europa

Inom den Europeiska Unionen finns sedan lång tid en strävan efter att skapa en enad marknad för finansiella tjänster. EUs medlemsländer har emellertid, liksom andra europeiska länder, fortfarande egna nationella mer eller mindre långtgående banksekretessregler.

Enligt European Banking Federation (FBE) har de flesta europeiska länder en lagstadgad banksekretess.²⁴ I Tyskland förekommer dock ingen skriven lagregel utan banksekretess baseras på det civilrättsliga kontrakt som ingås mellan kund och bank.²⁵

I många jurisdiktioner i världen, däribland i England, har banksekretessen sin grund i Common Law. I England fastslogs sekretessskyldigheten uttryckligen i rättsfallet *Tournier v. National Provincial and Union Bank of England*.²⁶ Skyldigheten att upprätthålla tystnadsplikten anses till viss del baserad på avtalet mellan banken och bankkunden men skall även tolkas utifrån equity-reglerna. Gränserna för tystnadsplikten bestäms av bland annat kundens samtycke och lagstadgad upplysningsplikt.²⁷

I bland annat Schweiz bygger regeln om banksekretess på straffrätt. Lagen utgår från en kontraktsrättslig tystnadsplikt och sanktionerar denna genom straffbestämmelser.²⁸ I Frankrike finns regler om banksekretess både i den civilrättsliga och straffrättsliga lagstiftningen.

I Finland, Norge, Danmark och Sverige finns sekretessskyldigheten lagstadgad med eller utan straffsanktion.²⁹

England, Frankrike och Tyskland har i många avseenden varit föregångsländer i vad avser behandling av problem inom bankrätten.³⁰

²⁴ ”The European Banking Federation (‘FBE’) is the united voice of the banks of the European Union (EU) and the European Free Trade Association (EFTA) countries. It represents the interest of some 4,000 banks, with total assets of more than 20,000 billion euros.” Se vidare www.fbe.be och även “Summary of national legislation on banking secrecy”.

²⁵ “Summary of national legislation on banking secrecy”.

²⁶ [1924] 1 KB 461.

²⁷ Cranston, s. 179 ff, “Summary of national legislation on banking secrecy”.

För en generell komparativ studie av engelsk rätt se Bogdan s. 105 ff.

²⁸ Även civilrättsliga sanktioner är möjliga.

²⁹ “Summary of national legislation on banking secrecy.”

³⁰ Donner, s. 13.

3.2 Europeiskt och internationellt samarbete

EUs fria rörlighet för varor, tjänster, personer och kapital har skapat förutsättningar för en stark ekonomisk tillväxt inom unionen. Samtidigt har öppnare gränser och en mer internationaliserad ekonomi öppnat nya vägar för internationell ekonomisk brottslighet. Den ekonomiska brottsligheten har på senare år blivit ett stort globalt problem. Det har på senare tid, inte minst efter terroristattacker i USA den 11 september 2001, ställts ett ökat krav på världens länder i allmänhet och skatteparadisen i synnerhet att bättre efterforska ursprunget till de pengar som placeras hos dem. Det är i detta avseende av stor vikt att de olika ländernas banksekretess inte hindrar utredning av brottslighet.

EUs medlemsländer kämpar gemensamt för en effektivare brottsbekämpning. Effektiv internationell brottsbekämpning kräver dock ökad kunskap om de olika medlemsländernas nationella regler, ökad samordning av lagstiftningen och ett ökat praktiskt samarbete. Inom EU är bekämpning av skattebedrägeri, penningtvätt och annan ekonomisk brottslighet av hög prioritet och ett omfattande arbete pågår för att komma till rätta med problemen.³¹

Penningtvätt är en metod som används för att dölja illegalt åtkomna tillgångar. Begreppet penningtvätt omfattar alla de åtgärder med illegalt åtkomna tillgångar som försvårar fastställandet av det illegala ursprunget. Slutmålet är att tillgångarnas ursprung skall framstå som legalt.³² Penningtvätt sker både inom och mellan länder. Runt om i världen finns det en rad länder som erbjuder ett högt skydd mot insyn i sin bankverksamhet. Dessa länder fungerar ofta som slutdestination för stora summor tvättade pengar. Exempel på sådana skatteparadis har traditionellt varit Schweiz, Isle of Man, Luxemburg med flera. På senare tid har skatteparadis vuxit fram i form av en rad små östater i Karibien och Oceanien.

1991 infördes inom EU ett direktiv för att förhindra penningtvätt.³³ Direktivet ändrades något i december 2001, delvis som en reaktion på terroristattacker i USA.³⁴

Enligt penningtvättsdirektivet är banker och andra finansiella institut skyldiga att bryta mot banksekretessen om det finns tecken på penningtvätt och även rapportera sina misstankor till behöriga myndigheter. Antalet brott liksom de yrkesgrupper som omfattas av detta rapporteringskrav, utökades avsevärt genom den nya ändringen.

³¹ www.ud.se/eu/press_debatt/debatt/001017.htm.

³² Örnemark Hansen, s. 11.

³³ 91/308/EEG.

³⁴ 2001/97/EEG.

Se vidare http://europa.eu.int/eur-lex/sv/consleg/pdf/1991/sv_1991L0308_do_001.pdf.

Penningtvätt har en ogynnsam påverkan på allmänhetens förtroende för banksystemet och banksystemets stabilitet. Penningtvättslagstiftning uppmuntrar därför banker till att införa effektiva rutiner för att säkerställa att alla bankkunder identifieras och att illegala transaktioner rapporteras.³⁵ Ett av direktivets syften är således att förhindra att banksekretess skapar en välkomnande miljö för brottslingars eller terroristers pengar inom unionen.³⁶

Penningtvätt hör ofta samman med narkotikahandel. Denna förbindelse uppmärksammas bland annat i FNs Wienkonvention mot illegal hantering av narkotika och psykotropa ämnen.³⁷ Konventionen kräver bland annat att alla medlemsländer skall garantera att de inte har banksekretessregler som utgör ett hinder för nationella och gränsöverskridande åtgärder, art 5(3) och 7(5).³⁸

På internationell nivå leds kampen mot penningtvätt av arbetsgruppen Financial Action Task Force on Money Laundering (FATF), i vilken bland andra samtliga EU-stater är medlemmar.

FATF har under flera år ägnat sig åt att identifiera och namnge länder och territorier som inte samarbetar tillräckligt i de internationella ansträngningarna att bekämpa penningtvätt, till exempel genom att upprätthålla alltför strikt banksekretess eller genom att inte erbjuda juridiskt samarbete. FATF har uppmanat sina medlemsstater att uppmana sina banker och finansiella institut att vara särskilt uppmärksamma på finansiella transaktioner som omfattar ett antal sådana länder. Deras svar har i allmänhet varit positiva och åtgärder för att komma till rätta med problemen har vidtagits i flera av länderna.³⁹

Det internationella samarbetet mot terrorism har koncentrerats till FN eftersom en strävan varit att åstadkomma lösningar med största möjliga globala räckvidd. Under 2001 fattades en rad beslut främst av FN⁴⁰ men även inom EU⁴¹ för att bekämpa terrorism. I många av besluten har det funnits åtgärder riktade mot finansiering av terrorism och mot misstänkta

³⁵ Cranston, s. 75 f.

³⁶ Frederik Bolkestein, 17 oktober 2001, C 134 E/68 SV 6.6.2002 Europeiska gemenskapernas officiella tidning. Ytterligare information återfinns på FATF:s hemsida: <http://www.oecd.org/fatf>.

³⁷ UN Convention against Illicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic substances 1988 UN Document E/Conf 82/15 19 Dec 1988.

³⁸ Cranston, s. 75 f.

³⁹ Frederik Bolkestein, 17 oktober 2001, C 134 E/68 SV 6.6.2002 Europeiska gemenskapernas officiella tidning.

⁴⁰ Exempelvis UN Security Council Resolution no 1373 of 28 September 2001 on combating terrorism.

⁴¹ Se exempelvis Rådets förordning nr 2580/2001 om särskilda restriktiva åtgärder mot vissa personer och enheter i syfte att bekämpa terrorism.

terroristers finansiella tillgångar vilket har medfört att banker och andra finansiella företag har involverats och banksekretessen har påverkats.⁴² Många länder har eller håller på att implementera FNs internationella konvention om bekämpande av finansiering av terrorism.⁴³ I artikel 12.1 stadgas att konventionsstaterna skall lämna varandra största möjliga bistånd i samband med straffrättsliga utredningar, straffrättsliga förfaranden eller utlämningsförfaranden som inletts med anledning av brott som anges i artikel 2. I denna skyldighet innefattas också bistånd med tillhandahållande av bevismaterial som staterna förfogar över och som är nödvändigt för förfarandet. Enligt artikel 12.2 får konventionsstaterna inte avslå en begäran om ömsesidig rättslig hjälp med hänvisning till banksekretess.

De nuvarande diskussionerna rörande banksekretess inom EU-länderna rör ett förslag till direktiv om skatt på sparande.⁴⁴ EU har funnit att det föreligger ett behov av att samordna åtgärder på europeisk nivå för att angripa skadlig skattekonkurrens. Vid ett möte den 21 januari 2003 enades EUs finansministrar om gemensamma regler för skatt på sparande. Överenskommelsen innebär att EUs medlemsländer samt USA, Schweiz, Lichtenstein, Monaco, Andorra och San Marino i framtiden antingen ska informera varandra om det sparande från de andra ländernas medborgare som finns i respektive land, eller ta ut en källskatt på sparandet.⁴⁵

⁴² <http://www.europa.eu.int/news/110901/emu.htm>.

Svenska Bankföreningen, Remissyttrande över Sveriges tillträde till Förenta Nationernas internationella konvention om bekämpande av finansiering av terrorism, JU2001/8641/L5.

⁴³ UN Convention of 9 December 1999 against financing of terrorism.

⁴⁴ Allvin, Thomas, EU-upplysningen, Sveriges riksdag. Direktivförslaget ingår i det så kallade skattepaketet som har diskuterats länge inom EU. Kommissionens ursprungliga förslag till direktiv finns på: http://europa.eu.int/eur-lex/sv/com/pdf/2001/com2001_0400sv01.pdf

Information om skattepaketet hos EU-kommissionen:

http://europa.eu.int/comm/taxation_customs/taxation/information_notes/taxation_package/taxpack.htm.

⁴⁵ Majoriteten av EU-länderna, 12 medlemsstater, ska införa automatiskt informationsutbyte från den 1 januari 2004. Tre EU-länder med särskild banksekretess, Belgien, Luxemburg och Österrike, ska liksom Schweiz, istället ta ut källskatt direkt av spararna.

Överenskommelsen är beroende av att liknande överenskommelser träffas med USA, Schweiz, Liechtenstein, Monaco, Andorra och San Marino. Preliminära överenskommelser finns, men förhandlingarna har inte kunnat avslutas förrän EU-ländernas sinsemellan träffat en överenskommelse. När alla dessa övriga länder gått med på att lämna information på begäran i enlighet med OECDs modellavtal, så kommer även Belgien, Luxemburg och Österrike att införa automatiskt informationsutbyte. Schweiz har även åtagit sig att på begäran lämna ut information om uppgifterna behövs för brottsmål eller civilmål som handlar om bedrägerier eller andra olämpliga förfaranden från den sparandes sida. Liknande avtal är på gång med Liechtenstein, Monaco, Andorra och San Marino. E-mailkorrespondens med Maja Nilsson, Pressekreterare på Finansdepartementet.

4 Banksekretess i Danmark

4.1 Banksekretessens historiska utveckling

En särskild tystnadsplikt för banker lagfästes i Danmark först genom lov 16.5.90 nr 360, då ett nytt andra stycke togs in i bank- og sparekasseloven § 54.

Före införandet av regeln saknades således lagstadgad sekretessplikt för banker. I praxis fanns däremot en oskriven regel om att bankerna inte gav ut upplysningar om sina kunders bankaffärer. En dansk bank som uppsåtligen bröt mot tystnadsplikten kunde bli skadeståndsskyldig gentemot en kund som lidit skada därigenom. Undantag från sekretessplikten kunde exempelvis förekomma på grund av regler om upplysningsplikt till skattemyndigheter eller andra myndigheter som exempelvis tullväsendet.⁴⁶

Bank- og sparekasseloven 54 § 2 stycket innebar en kodifiering av de oskrivna reglerna. Bestämmelsens lydelse var:

”Bestyrelsesmedlemmer, medlemmer af lokale bestyrelser eller lignende, medlemmer af repraesentantskabet i en bank eller andelskasse, revisorer og gransningsmaend samt deres suppleanter, direktører og øvrige ansatte, som uberettiget videregiver eller udnytter fortrolige oplysninger, som de under udøvelsen af deres hverv har fået kendskab til, straffes med bøde, for så vidt højere straf ikke er forskyldt efter borgerlig straffelov. Det samme gælder sådanne personer i et finansielt holdingselskab for så vidt angår de oplysninger, der af et pengeinstitut skal afgives til finansielle holdingselskaber efter § 37 a, stk. 9. Saedvanlige oplysninger om kundeforhold kan videregives til koncernvirksomheder, jf. definitionen i årsregnskabslovens § 1 stk. 2, nr. 8, der er underlagt tavshedspligt som naevnt i 1. pkt., såfremt dette er erhvervsmaessigt begrundet. Oplysninger om rent private forhold må dog kun videregives med kundens samtykke. Ansatte i koncernforhold, der får sådanne oplysninger, er underkastet den i 1. pkt. naevnte tavshedspligt.”

BSL § 54 st. 2 var inspirerad av § 160 st. 1 Aktieselskabsloven. Båda bestämmelserna hade i första hand som syfte att hemlighålla bankernas egna kommersiella och ekonomiska förhållanden. BSL § 54 st. 2 omfattade emellertid även upplysningar om kundens förhållanden.

Den sedvanerättsligt utvecklade tystnadsplikten för banker rörande uppgifter om kunders förhållanden kompletterade bestämmelsen i BSL § 54 st. 2 när det fanns ett behov för det.⁴⁷

Den 2 december 1999 framställde den danska økonomiministeren ett förslag till ändring av § 54.⁴⁸ Den nya regeln infördes i 53 a § och hade följande lydelse:

⁴⁶ Nial, s. 7 f.

⁴⁷ Christensen, s. 16 ff.

§ 53 a.(* 11) Bestyrelsesmedlemmer, medlemmer af lokale bestyrelser og lignende, medlemmer af repræsentantskabet i en bank eller andelskasse, revisorer og granskningsmænd samt deres suppleanter, direktører og øvrige ansatte må ikke uberettiget videregive eller udnytte fortrolige oplysninger, som de under udøvelsen af deres hverv er blevet bekendt med. Tilsvarende gælder bestyrelsesmedlemmer, medlemmer af repræsentantskabet, revisorer og granskningsmænd samt deres suppleanter, direktører og øvrige ansatte i finansielle holdingselskaber, jf. § 37 a, stk. 4, og moderselskaber, jf. § 37 b, stk. 1.

Stk. 2. Sædvanlige oplysninger om kundeforhold kan, såfremt videregivelsen er erhvervsmæssigt begrundet, videregives til koncernvirksomheder, der er underlagt en tavshedspligt som nævnt i stk. 1.

Stk. 3. Oplysninger kan videregives til pengeinstitutts moderselskab til brug for risikostyring af virksomheder i koncernen, jf. § 37 a, stk. 3, såfremt moderselskabet er en finansiell virksomhed, jf. § 37 b, stk. 1. Dette gælder dog ikke oplysninger om rent private forhold. Oplysninger, jf. 1. pkt., kan ikke videregives eller anvendes til markedsføring eller rådgivning.

Stk. 4. Oplysninger om privatkunder kan ikke videregives til brug for risikostyring, jf. stk. 3, bortset fra de særlige tilfælde, hvor oplysningerne om en privatkunde vedrører forpligtelser, der har eller vil kunne få en betydelig størrelse.

Stk. 5. Oplysninger om rent private forhold må kun videregives med kundens samtykke. Ansatte i koncernforhold, der får sådanne oplysninger, er underkastet den i stk. 1 nævnte tavshedspligt.

Stk. 6. Pengeinstituttet skal udarbejde retningslinjer for, i hvilket omfang kundeoplysninger kan videregives. Retningslinjerne skal være offentligt tilgængelige.

Ändringens främsta syfte var att förbättra möjligheten att utföra en samlad riskstyrning och bedömning inom en koncern, och innebar en ökad möjlighet att utlämna kundupplysningar till finansiella verksamheters moderbolag. En förutsättning för utlämning var att den var nödvändig som ett led i styrningen av koncernens verksamhet, vilket ej omfattade utgivande av uppgifter för marknadsføring eller kundrådgivning och inte heller utgivande av rent privata kunduppgifter. Det fastställdes även att de finansiella verksamheterna skulle utarbeta offentligt tillgängliga riktlinjer om i vilket omfång kunduppgifter kunde utges. Vid utarbetandet av regeln skedde en avvägning mellan att säkerställa att kunden har tillit till att kundupplysningar behandlas tillförlitligt och att säkerställa en effektiv drift av verksamheten.

Enligt § 79 och § 85 lov om finansiell virksomhed⁴⁹ är § 53a bank- og sparekasseloven uophævd. Från och med 1 januari 2002 finns de danska banksekretessreglerna i §§ 4-10 lov om finansiell virksomhed. Nedan följer en redogörelse för reglernas innebörd. Lov om finansiell virksomhed är en sammanskriven lag som gäller för fondsmaeglerselskaber, forsikringsselskaber, pengeinstitutter og realkreditinstitutter. Syftet med denna lag är att i en och samma lag samla de liktydiga regler som tidigare fanns i olika lagar.

⁴⁸ L 112 (som fremsat): Forslag til lov om ændring af lov om banker og sparekasser m.v. (Koncernregler, virksomhedsområde for Finansieringsinstituttet for Industri og Håndværk m.v.). Fremsat den 2. december 1999 af økonomiministeren (Marianne Jelved).

⁴⁹ LOV nr. 501 af 07/06/2001.

Lov om finansiel virksomhed innebar främst följande ändringar:

- 1) Bortfall av de gällande reglerna om att ”sædvanlige kundeoplysninger” kan utges till finansiella verksamheter inom en koncern.
- 2) Möjligheten att utlämna kundupplysningar till användning för administrativa arbetsuppgifter, så som led i outsourcing.
- 3) Att kunder skyddas mot marknadsföring och rådgivning i form av krav på samtycke.
- 4) Genomsyn för kunderna vid utlämning av uppgifter.
- 5) Skärpta krav rörande samtycke och krav om att minst en gång årligen ge kunden upplysning om vad kunden har samtyckt till.⁵⁰

4.2 Banksekretessens grund och omfattning

Lov om finansiel virksomhed har bland annat till uppgift att säkerställa att kunder utan oro skall kunna lämna uppgifter till finansiella verksamheter och att dessa verksamheter inte utger kunduppgifterna utan stöd i lag eller samtycke från kunden. Lagen uppställer även krav på att kunder är tillräckligt informerade när de samtycker till att uppgifter utlämnas, samt att kunden inte utsätts för oönskad marknadsföring och rådgivning.⁵¹

Nedan följer en redogörelse för de danska lagreglerna om banksekretess, §§ 4-10 i lov om finansiel virksomhed.

Lov om finansiel virksomhed § 4 har följande lydelse⁵²:

”§ 4. Bestyrelsesmedlemmer, medlemmer af lokale bestyrelser og lignende, medlemmer af repræsentantskabet i en finansiel virksomhed, der ikke er en sparekasse, revisorer og granskningsmænd samt deres suppleanter, stiftere, vurderingsmænd, likvidatorer, direktører, ansvarshavende aktuarer, generalagenter og administratorer i et forsikringselskab samt øvrige ansatte må ikke uberettiget videregive eller udnytte fortrolige oplysninger, som de under udøvelsen af deres hverv er blevet bekendt med. Bestemmelsen finder tilsvarende anvendelse for finansielle holdingvirksomheder.
Stk. 2. Den, som modtager oplysninger efter stk. 1, er omfattet af den i stk. 1 nævnte tavshedspligt.”

Stycke 1 innehåller huvudregeln om att alla personer som är knutna till en finansiell verksamhet eller finansiell holdingverksamhet skall hemlighålla sekretessbelagda upplysningar som de får vetskap om vid utförandet av sitt arbete.

Den danska huvudregeln, om att finansiella verksamheter åläggs tystnadsplikt, har två syften. För det första skall regeln skydda mot

⁵⁰ Forslag til lov om finansiel virksomhed 2000/1 LF 165.

⁵¹ Forslag til lov om finansiel virksomhed 2000/1 LF 165.

⁵² § 4 stycke 1 motsvarar den upphävda § 53a stycke 1. §4 stycke 2 är ny.

utlämnande av sekretessbelagda uppgifter om verksamheten, först och främst affärs- och driftshemligheter. Regeln motsvarar på denna punkt aktieselskabsloven § 160, stycke 1, punkt 2. Den finansiella verksamhetens styrelse kan besluta att upplysningar som endast rör den finansiella verksamheten och inte dess kunder kan utlämnas.⁵³

För det andra skall regeln beskydda den finansiella verksamhetens kunder mot utlämnande eller utnyttjande av sekretessbelagda uppgifter. Regeln utgör ett supplement till persondatalovens generella regler.⁵⁴ Persondataloven innehåller regler om behandling av upplysningar om fysiska personer, exempelvis utlämnande, samkörning och registrering.

I 4 § uppräknas de persongrupper som är ålagda tystnadsplikt. Det förhållande att alla dessa persongrupper är omfattade av tystnadspliktsbestämmelsen betyder inte att alla upplysningar fritt kan utväxlas mellan dem. Upplysningar kan endast utlämnas inom en verksamhet om utlämnandet inte är ”oberettiget”. Exempelvis kan konkreta kundupplysningar endast utgivas inom verksamheten om där finns en ”ledelsemässig eller företagsmässig” grund för utlämnandet.

Regeln utgör enligt praxis inte hinder för att samma person kan vara anställd inom flera finansiella verksamheter. Det förhållande att en person är anställd inom flera verksamheter innebär inte någon förändring av vilka uppgifter som kan utväxlas mellan verksamheterna. En person kan inte använda uppgifter från den ena verksamheten i arbetet för den andra verksamheten, om inte uppgifterna i överensstämmelse med reglerna om utgivande, lagligen kan utväxlas mellan verksamheterna.⁵⁵

Både Sverige och Norge anger att tystnadsplikten inte hindrar att nödvändig information utväxlas inom banken. De sekretessbelagda uppgifterna får dock endast ges till personer som behöver dem i samband med bankens verksamhet.⁵⁶

Tystnadsplikten innebär att sekretessbelagda uppgifter varken får utges ”oberettiget” eller utnyttjas ”oberettiget” på andra sätt. Huvudregeln är, liksom i den svenska och norska banksekretesslagstiftningen, att alla uppgifter är sekretessbelagda. Om uppgifterna är offentligt tillgängliga omfattas de ej av tystnadspliktsreglerna.⁵⁷

Utgivande eller utnyttjande får endast ske om detta anses som ”berettiget”. Som typfall, när utgivande enligt praxis anses berättigat kan nämnas:
– Utgivande av upplysningar till Finanstilsynet med hänvisning till lagen.

⁵³ Om den finansiella verksamheten är ett börsnoterat bolag skall utlämnande vidare ske i överensstämmelse med värdepappershandelsloven, se reglerna i kapitel 10 (insiderreglerna).

⁵⁴ von Eyben mfl. s. 5173.

⁵⁵ Forslag til lov om finansiel virksomhed 2000/1 LF 165, von Eyben mfl. s. 5173.

⁵⁶ Nial, s. 34, Bryhni, Finn mfl.

⁵⁷ von Eyben mfl. s. 5173.

- Utgivande av upplysningar till skattemyndigheterna med hänvisning till bland annat skattekontrollloven.
- Utgivande av upplysningar till en EDB-central, under förutsättning att denne har en acceptabel säkerhetsnivå.
- Utgivande av upplysningar i samband med fusion av finansiella verksamheter eller försäljning av delar av sådana.
- Utgivande av vissa kreditupplysningar/soliditetsupplysningar mellan ”pengeinstitutter” med hänvisning till Finansrådets ”regler og vejledning for pengeinstitutters afgivelse af soliditetsoplysninger (kreditoplysninger) 1988”.
- Utgivande av upplysningar med kundens samtycke. Se närmare härom under § 10.

Ett utlämnande av uppgifter är endast ”berettiget” om de konkreta uppgifterna är nödvändiga för tillvaratagande av den arbetsuppgift som uppgifterna skall användas för.

Undantag från banksekretessreglerna skall i alla de tre skandinaviska länderna bland annat ske årligen för uppgifter till respektive lands skattemyndighet. Vid brottsutredning kan dansk domstol begära att danska banker bryter sekretessen. I Sverige och Norge kan bland annat polisen vid brottsutredning i vissa fall begära kunduppgifter även utan ett domstolsbeslut.⁵⁸

Som tidigare nämnts har EU kommit med ett nytt penningtvättsdirektiv.⁵⁹ EU-medlemsstaterna Sverige och Danmark och även Norge som medlem av EES är skyldiga att implementera direktivet i nationell lagstiftning före den 15 juni 2003.

Regeln i stycke 2 innebär att tystnadsplikten följer de upplysningar som utlämnas. Bestämmelsen får reell betydelse i de fall mottagaren av uppgifterna inte i förväg har tystnadsplikt. Mottagaren får endast utge de mottagna uppgifterna om utlämnandet är ”berettiget” enligt stycke 1.

Det finns dock enskilda situationer när det inte är meningsfullt att upprätthålla banksekretessen. Om uppgifterna exempelvis lämnas ut i en rättssal åläggs åhörare i rättssalen inte tystnadsplikt enligt denna bestämmelse.

Den finansiella verksamhet som lämnar uppgifterna ska försäkra sig om att mottagaren har kännedom om den tystnadsplikt som följer uppgifterna. Vilka krav som kan ställas på den finansiella verksamheten beror av vem mottagaren är. Har mottagaren redan en tystnadsplikt kan den finansiella verksamheten utgå från att mottagaren är uppmärksam. Den finansiella

⁵⁸ “Summary of national legislation on banking secrecy”.

⁵⁹ 2001/97/EEG.

verksamheten har ingen skyldighet att kontrollera att mottagaren upprätthåller banksekretessen.⁶⁰

Denna regel finns inte i svensk och norsk lagstiftning. I svensk doktrin anges att det är lämpligt, men dock inget krav, att banken upplyser mottagaren om att uppgifter endast får användas för det ändamål de begärts.⁶¹ Vid utväxling av information inom finansiella koncerner anses dock tystnadsplikten följa uppgifterna.

I lov om finansiel virksomhed § 5 stadgas följande⁶²:

”§ 5. Sædvanlige oplysninger om kundeforhold kan videregives til brug for varetagelse af administrative opgaver.

Stk. 2. Til brug for varetagelse af administrative opgaver kan oplysninger videregives til et aktieselskab, som Arbejdsmarkedets Tillægspension ejer fuldt ud, og til Arbejdsmarkedets Tillægspension, jf. lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension § 26, stk. 4, og § 23, stk. 4, samt til det administrerende selskab i et administrationsfællesskab i henhold til lov om forsikringsvirksomhed.

Stk. 3. Den, som modtager oplysninger efter stk. 1 og 2, er omfattet af den i § 4, stk. 1, nævnte tavshedspligt.

Stk. 4. Finanstilsynet fastsætter nærmere regler om, hvilke oplysninger der er sædvanlige kundeoplysninger i henhold til stk. 1.”

Stycke 1 infördes mot bakgrund av upphävandet av den regel som stadgade att finansiella verksamheter inom en koncern utan samtycke kan utväxla ”sædvanlige” kundupplysningar.

§ 5 innehåller en modifikation av huvudregeln i § 4 stycke 1. Enligt § 5 kan ”sædvanlige” kundupplysningar utlämnas för att administrativa uppgifter skall kunna utföras. ”Sædvanlige” kunduppgifter kan utlämnas till såväl koncerntillhörande som ej koncerntillhörande verksamheter.

Bolagskonstruktionen är således inte avgörande för om ”sædvanlige” kunduppgifter kan utlämnas.

Begreppet ”administrative opgaver” skall tolkas extensivt. Som exempel på administrativa uppgifter kan nämnas gemensamma upprättande och utskickande av kontouppgifter eller försäkringsöversikter samt inlämnande av andra verksamheters upplysningar till skattemyndigheter. ”Sædvanlige” kunduppgifter får inte utges till användning för marknadsföring eller rådgivning. Uppgifterna får därför inte vara tillgängliga för anställda som expedierar kunder och som ej har administrativa uppgifter, bortsett från anställda i det bolag varifrån uppgifterna härrör.

⁶⁰ Forslag til lov om finansiel virksomhed 2000/1 LF 165, von Eyben mfl. s. 5173.

⁶¹ Nial, s. 90 f.

⁶² Denna regel är ny.

Stycke 2 utvecklar regeln i stycke 1.⁶³

I stycke 3 stadgas det att den som mottager sekretessbelagda uppgifter enligt stycke 1 och 2 åläggs tystnadsplikt. Den finansiella verksamheten skall försäkra sig om att mottagaren av de sekretessbelagda uppgifterna känner till den tystnadsplikt som följer upplysningarna.

Stycke 4 anger att finanstilsynet skall ange vad som menas med sedvanliga kunduppgifter enligt stycke 1. Finanstilsynet har den 17 december 2001 genom BEK nr. 1075 af 17/12/2001 (BILAGA A) angett vad ”sædvanlige kundeoplysninger” innebär. Exempel på ”sædvanlige” kundeoplysninger är: namn, kön, adress, ställning, medborgarskap, kundens död, utvandring eller försvinnande etc.

Denna regel liknar den norska tillämpningen som innebär att det är möjligt att inom finansiella koncerner lämna ut enskilda kunduppgifter av neutral karaktär, exempelvis namn, adress, födelsedatum, civilstånd, telefon, telefax, e-mailadress och yrke.⁶⁴ Begränsningen att endast ”sædvanlige” kunduppgifter får utväxlas inom koncerner verkar inte finnas i Sverige där det föreskrivs att möjligheten till tillgång av kunduppgifter skall avgöras med hänsyn tagen till bland annat syftet med användningen. Ett tillåtet syfte i Sverige kan dessutom vara att kunduppgifter behövs som underlag för rådgivning och marknadsföring.⁶⁵ I Danmark anges att inte ens ”sædvanlige” kunduppgifter får utges till användning för marknadsföring eller rådgivning. I lov om finansiel virksomhed anges det uttryckligen att mottagaren av kunduppgifter är ålagd tystnadsplikt. Både Sverige och Norge saknar denna uttryckliga reglering.

Lov om finansiel virksomhed § 6 innehåller följande regel⁶⁶:

”§ 6. Oplysninger om rent private forhold må ikke videregives uden kundens samtykke, medmindre videregivelsen er berettiget efter § 4, stk. 1, eller § 5, stk. 2.”

Bestämmelsen är en precisering av föregående regler och innehåller huvudregeln om att uppgifter om rent privata förhållanden ej får lämnas ut utan kundens samtycke. Rent privata förhållanden omfattar bland annat uppgifter om väsentliga sociala problem, ansökan om skilsmässa, familjestridigheter, adoptionsförhållanden, straffbara förhållanden, etnisk bakgrund etc. Eftersom utlämnande utan samtycke vid enskilda tillfällen kan vara ”berettiget” preciserar regeln detta. Ett utlämnande kan exempelvis vara ”berettiget” i samband med rättstvister och fusioner.

⁶³ Forslag til lov om finansiel virksomhed 2000/1 LF 165, von Eyben mfl. s. 5173.

⁶⁴ Rundskriv 11/2000.

⁶⁵ ”Banksekretess-riktlinjer för hantering av kunduppgifter i Sverige inom finansiella koncerner”.

⁶⁶ § 6 motsvarar den upphävda § 53a stycke 5 punkt 1.

Huruvida ett samtycke föreligger skall tolkas i överensstämmelse med kraven för samtycke i persondataloven.⁶⁷ Med kundens samtycke har banken således rätt att lämna ut information om kundens privata förhållanden. Även i Sverige och Norge upphävs tystnadsplikten om kunden samtycker därtill. Båda länderna saknar dock en lagregel liknande den danska.

Lov om finansiel virksomhed § 7 anger att⁶⁸:

”§ 7. Oplysninger kan videregives til den finansielle virksomheds modervirksomhed til brug for risikostyring af virksomheder i koncernen, såfremt modervirksomheden er en finansiel virksomhed eller en finansiel holdingvirksomhed. Dette gælder dog ikke oplysninger om rent private forhold.

Stk. 2. Oplysninger om privatkunder kan ikke videregives til brug for risikostyring, jf. stk. 1, bortset fra de særlige tilfælde, hvor oplysningerne om en privatkunde vedrører forpligtelser, der har eller vil kunne få en betydelig størrelse.”

§ 7 stadgar att uppgifter endast kan utges till moderbolag när de skall användas till koncernens riskstyrning, det vill säga styrning av kreditrisk, marknadsrisk och operationell risk. Administrativa besparingar eller att det är administrativt praktiskt är ej skäl för utlämnande av uppgifter. De konkreta kunduppgifterna som moderbolaget har inhämtat kan inte utges till koncernbolagen, om inte övriga bestämmelser om utgivande av kundupplysningar tillåter det.

”Finansielle virksomheder” innebär i överensstämmelse med § 37 b, stk. 1, ”forsikringselskaber, pengeinstitutter, realkreditinstitutter, fondsmæglerselskaber, virksomheder, der driver accessorisk virksomhed til de nævnte, samt finansieringsinstitutter som defineret i art 1, nr 5, i EP/Rdir 2000/12. Finansielle holdingselskaber, jf. § 37 a, stk. 4, og moderselskaber, jf. § 37 b, stk. 1, er omfattet af definitionen af finansieringsinstitutter”.⁶⁹

Om uppgifterna skall lämnas ut till en finansiell verksamhet eller finansiell holdingverksamhet som inte omfattas av lov om finansiel virksomhed, det vill säga utländsk verksamhet, skall verksamheten åläggas en tystnadsplikt som kan likställas med tystnadsplikten i § 4, stycke 1.

I stycke 2 anges att uppgifter om privatpersoner som utgångspunkt inte kan utges. Uppgifter om privatpersoner får endast utges om uppgifterna rör förpliktelse som faktiskt eller potentiellt är av väsentlig betydelse för en verksamhet inom koncernen. Förpliktelse innebär alla slags ekonomiska eller juridiska problem mellan kunden och verksamheter inom koncernen. Förpliktelse omfattar således bland annat lån och rättsärenden. Ett exempel på utgivande av upplysningar om privatkunder är den situation när en privatkunds stämningssökkan kan antagas ha betydelse för en verksamhet inom koncernen, på grund av att stämningssökkan faktiskt eller potentiellt rör krav av betydande storlek.

⁶⁷ Forslag til lov om finansiel virksomhed 2000/1 LF 165, von Eyben mfl. s. 5173.

⁶⁸ § 7 motsvarar den upphävda § 53a stycke 3 och 4.

⁶⁹ Forslag til lov om finansiel virksomhed 2000/1 LF 165, von Eyben mfl. s. 5173.

Angående information från ett svenskt moderbolag till ett dotterbolag i Sverige anger Nial att ”dotterbolaget kan ge banken sådana upplysningar om sina kunder som har samband med eller intresse för bankrörelsen”.⁷⁰

Lov om finansiel virksomhed § 8 innehåller följande regel⁷¹:

”§ 8. Oplysninger om en privatkunde må ikke videregives til brug for markedsføring eller rådgivning, medmindre kunden har givet samtykke hertil.

Stk. 2. Til koncernvirksomheder, der er underlagt tavshedspligt som nævnt i § 4, stk. 1, samt til virksomheder som nævnt i § 27, stk. 2, der er underlagt en tavshedspligt som nævnt i § 4, stk. 1, kan videregivelse efter stk. 1 ske uden samtykke, hvis der er tale om generelle kundeoplysninger, der danner grundlag for inddeling i kundekategorier, og hvis videregivelsen er nødvendig for, at den virksomhed, som oplysninger videregives til, kan forfølge en berettiget interesse, og hensynet til privatkunden ikke overstiger denne interesse.

Stk. 3. Sædvanlige oplysninger om erhvervskundeforhold kan videregives til brug for markedsføring og rådgivning til en finansiel virksomhed, der er underlagt en tavshedspligt som nævnt i § 4.”

Bestämmelsen reglerar utlämnande av uppgifter som skall användas till marknadsföring och rådgivning. I stycke 1 finns huvudregeln om att uppgifter inte får utlämnas till användning för marknadsföring eller rådgivning, om inte kunden har gett sitt samtycke till utlämnandet. Ett samtycke skall inhämtas i överensstämmelse med reglerna i marknadsföringsloven § 6 a, vilken fastslår regler rörande kontakten med privatkunden. Av § 10, stycke 1 följer att samtycke skall avges skriftligen. När det gäller utlämnande till användning för marknadsföring motsvarar stycke 1 persondatalovens § 6 stycke 2 och skall således tolkas i överensstämmelse med denna regel.

Stycke 2 innehåller undantag från samtyckeskrauet i stycke 1. Krauet om samtycke kan endast frångås om följande villkor är uppfyllda. För det första skall det vara tal om generella kunduppgifter som utgör grund för indelning i kundkategorier. Som exempel på generella kunduppgifter kan nämnas uppgifter om kundens namn, adress, kön och ålder. Dessutom är uppgifter om exempelvis att kunden är husägare, bilägare, dataägare eller liknande, generella kunduppgifter. Däremot är det inte möjligt att utan samtycke lämna ut uppgifter som avslöjar rent privata förhållanden hos kunden. Det är inte heller möjligt att utge mer detaljerade kunduppgifter, exempelvis uppgifter av personlig eller ekonomisk karaktär.

För det andra skall en intresseavvägning ske. Ett utlämnande skall vara nödvändigt för att den koncernverksamhet som de sekretessbelagda uppgifterna utlämnas till skall kunna fullfölja ett ”berettiget” intresse och kundens intresse inte överstiger detta intresse. Detta krav innebär att ett utlämnande av generella kunduppgifter till användning för marknadsföring eller rådgivning inte kan ske om en intresseavvägning talar emot det.

⁷⁰ Nial, s. 83.

⁷¹ Denna regel är ny.

För det tredje skall det vara fråga om ett utlämnande till koncernverksamhet vilken är ålagd tystnadsplikt som nämnts i § 4, stycke 1. Syftet med denna begränsning är att undgå att tillgången till att utlämna sekretessbelagda uppgifter utvidgas. Regelns stycke 2 motsvarar § 6, stycke 3 i persondataloven bortsett från att stycke 2 endast kan användas vid utlämnande till koncernverksamhet vilken är ålagd tystnadsplikt. Stycke 2 skall tolkas i överensstämmelse med § 6, stycke 3 lov om behandling af personoplysninger.

§ 8 kompletterar de generella reglerna i persondataloven, vilka gäller för finansiell verksamhet liksom för andra affärsverksamheter.

Svenska Bankföreningen har utfärdat riktlinjer för hantering av kunduppgifter i Sverige inom finansiella koncerner.⁷² I dessa riktlinjer anges att uppgifter om kunder får utges endast om det inte är obehörigt. Frågan om vad som är obehörigt skall besvaras utifrån syftet med användningen av upplysningarna. Ett tillåtet syfte kan vara att kunduppgifter behövs som underlag för rådgivning och marknadsföring. Enligt den norska banksekretessen är huvudregeln att det är tillåtet att lämna ut kunduppgifter av neutral karaktär.

I alla de tre skandinaviska länderna är det av stor vikt att tystnadsplikten följer uppgifterna vid ett utlämnande inom koncernen. Det är dock endast Danmark som har en lagstadgad skyldighet.

I lov om finansiell virksomhed § 9 stadgas följande⁷³:

”§ 9. Den finansielle virksomhed skal udarbejde retningslinjer for, i hvilket omfang oplysninger videregives fra virksomheden. Retningslinjerne skal være offentligt tilgængelige.”

Det åläggs den finansiella verksamheten att fastställa riktlinjer för i vilken utsträckning det utlämnas uppgifter från den finansiella verksamheten, det vill säga i vilken utsträckning lagens möjlighet till utlämnande används. Dessa riktlinjer skall vara offentligt tillgängliga. Syftet med regeln är att ge kunderna möjlighet att inte välja ett institut som lämnar ut fler uppgifter än kunden önskar. Riktlinjerna skall ange vilka typer av kunduppgifter som utges och till vilka typer av verksamheter utgivande sker.

Lov om finansiell virksomhed § 10 har följande lydelse⁷⁴:

”§ 10. Samtykke til videregivelse af oplysninger skal afgives i skriftlig form. *Stk. 2.* Når en forsikringsaftale indgås på baggrund af telefonisk henvendelse, kan samtykke til videregivelse af oplysninger til brug herfor dog afgives mundtligt. I så fald skal forsikringssselskabet senest 14 dage efter forsikringsaftalens indgåelse skriftligt oplyse

⁷² ”Banksekretess – riktlinjer för hantering av kunduppgifter i Sverige inom finansiella koncerner.”

⁷³ § 9 motsvarar den upphävda § 53a stycke 6.

⁷⁴ Denna regel är ny.

kunden om, vilke typer af oplysninger der videregives med kundens mundtlige samtykke, til hvilke formål videregivelsen sker, samt hvem der modtager oplysninger på baggrund af kundens mundtlige samtykke.

Stk. 3. En gang årligt skal hver kunde oplyses om, hvilke typer af oplysninger der kan videregives med kundens samtykke, til hvilke formål videregivelsen kan ske, samt hvem der kan modtage oplysninger på baggrund af kundens samtykke.

Stk. 4. Meddelelse til kunden i henhold til stk. 3 skal tillige gives ved væsentlige ændringer i den finansielle virksomheds forhold, herunder koncernforhold. Det er en betingelse, at ændringen har betydning for, hvilke typer af oplysninger der kan videregives med kundens samtykke, til hvilke formål videregivelsen kan ske, eller hvem der kan modtage oplysninger på baggrund af kundens samtykke.”

Enligt första stycket skall samtycke till utlämnande av uppgifter avges skriftligen. Med samtycke förstås en frivillig, specifik och informerad viljeförklaring från kunden, vari kunden samtycker till att uppgifter om kunden utlämnas. Kraven skall tolkas i överensstämmelse med motsvarande krav i persondatalagen. Kravet om att samtycket skall vara specifikt innebär att det av samtycket skall framgå vilka typer av uppgifter som får utlämnas, vem som kan mottaga uppgifterna samt för vilka ändamål ett utlämnande kan ske. Att kravet om att samtycke skall vara informerat innebär att kunden skall veta vad han samtycker till. Den finansiella verksamheten måste således försäkra sig om att kunden får tillräcklig information för att kunna värdera om samtycke bör ges. Kravet om skriftlighet anses uppfyllt om samtycke lämnas digitalt. Det skriftliga samtycket skall föreligga vid tidpunkten när uppgifterna utlämnas.

Stycke 2 modifierar kravet om att samtycke skall avges skriftligen i vissa situationer när det gäller försäkringsavtal. Det är versamheten som har bevisbördan för att samtyckeskravet är uppfyllt oavsett om detta avges skriftligt eller muntligt.

Stycke 3 och 4 fastställer nya upplysningsplikter gentemot kunden. Syftet med upplysningsplikterna är att skapa större genomsyn för den enskilde kunden genom att upplysningarna skall ge kunden möjlighet att överväga ett eventuellt tillbakadragande av givet samtycke. Stycke 3 och 4 reglerar således inte den finansiella verksamhetens möjlighet att utge uppgifter. Detta behandlas bland annat i persondataloven.

Stycke 3 fastställer att kunden en gång årligen skall upplysas om vilka typer av uppgifter som kan utlämnas med kundens samtycke, för vilket ändamål utgivelse kan ske, samt vem som kan mottaga uppgifter till följd av kundens samtycke.

Enligt stycke 4 skall meddelande till kunden enligt stycke 3 ges vid väsentliga ändringar i den finansiella verksamhetens förhållanden, exempelvis fusion, delning, eller andra omstruktureringar. Sådana ändringar kan innebära en ändring av vem som kan mottaga uppgifter till följd av samtycket. Enligt stycke 4 är det således en förutsättning att ändringen har betydelse för vilka typer av uppgifter som kan utges med kundens samtycke,

för vilket ändamål utlämnandet kan ske, samt vem som kan mottaga uppgifter till följd av kundens samtycke.⁷⁵

I alla de tre skandinaviska länderna finns det en möjlighet för kunden att samtycka till utlämnande av kunduppgifter. Det är dock endast Danmark som har ett i lag reglerat samtycke. I 10 § 1 stycket anges att samtycke skall avges skriftligen. Varken Sverige eller Norge har ett krav på skriftlighet. I Norge har samtycke behandlats i Rundskriv 11/2000. Regler som motsvarar de i 10 § 3 och 4 stycket saknas men det anges dock att kunden vid avgivande av samtycke bland annat skall informeras om vad för slags information som kan komma att utges och till vem. I NOU 1998:14 finns ett förslag på införande av ett skriftligt samtyckeskrav i norsk lagstiftning. I både Norge och Sverige kan enligt gällande rättsläge i vissa fall det konkreta uppdraget innebära att samtycke föreligger.

4.3 Sanktioner vid brott mot tystnadsplikt

Liksom i Norge kan i Danmark brott mot banksekretess innebära böter eller fängelse. I Sverige föreligger endast skadeståndsrättsligt ansvar.

Enligt § 77 lov om finansiel virksomhed innebär en överträdelse av § 4, stycke 1, § 6, § 7, stycke 1, punkt 2 och stycke 2 och § 9 antingen böter eller fängelse upp till 4 månader om inte högre straff följer av annan lagstiftning. En överträdelse av §§ 4 och 6, § 7, stycke 2, § 8, stycke 1, §§ 9 och 10 innebär böter.

⁷⁵ Forslag til lov om finansiel virksomhed 2000/1 LF 165, von Eyben mfl. s. 5173.

5 Banksekretess i Norge

5.1 Banksekretessens historiska utveckling

Den första lagstiftningen för privata kreditinstitutioner kom den 20 juli 1824 genom lov om sparebanker. Den 6 juli 1887 infördes bestämmelser om sparbankers organisation och verksamhet.

Först den 4 juli 1924 infördes lagstadgad tystnadsplikt för anställda och särskilt nämnda förtroendevalda i sparebanker, i lov om sparebanker § 61. Genom lov 4 april 1924 nr 2 § 35 infördes motsvarande tystnadsplikt för aksjebanker (forretningsbanker).

Idag återfinns reglerna om tystnadsplikt i spbl § 21 och fbl § 18.

5.2 Banksekretessens grund och omfattning

I gällande finanslagstiftning finns regler om tystnadsplikt i forretningsbankloven § 18, sparebankloven § 21, forsikringsvirksomhetsloven § 1-3, finansieringsvirksomhetsloven §§ 2a-13 og 3-14. Dessa regler går före personopplysningslagens regler om utgivande av personopplysningar jfr personopplysningsloven⁷⁶ § 5⁷⁷, på det sättet att personopplysningar inte kan utlämnas när det strider mot tystnadspliktsreglerna. Gemensamt för banksekretessreglerna i finanslagstiftningen är att de är utformade som tystnadspliktsregler riktade mot den enskilde anställda eller förtroendevalde i finansföretaget eller mot personer som företaget engagerar.⁷⁸ Reglerna i forsikringsvirksomhetsloven och finansieringsvirksomhetsloven skall inte behandlas här.

⁷⁶ Lov om behandling av personopplysninger LOV-2000-04-14-31. Regler om behandling av kundoppgifter skall ses i førening med de allmønne regler om behandling av personopplysninger som finns i personopplysningsloven, personopplysningsforskriften (utgaven med stød i personopplysningsloven) og konsesjoner. Personopplysningsloven ersatte den tidligere personregisterloven og inneholder generelle regler for behandling av personoppgifter, når behandling sker helt eller delvis med elektroniske hjelpemiddel, og vid annan behandling av personoppgifter når dessa förs in i ett personregister.

⁷⁷ ”§ 5. Forholdet til andre lover

Bestemmelsene i loven gjelder for behandling av personopplysninger om ikke annet følger av en særskilt lov som regulerer behandlingsmåten.”

⁷⁸ Bestemmelsene regulerer inte finansföretagens tillgång till att inhämta kundopplysningar, företagens registrering eller internt brukande av kundoppgifterna.

Lov om sparebanker⁷⁹ inneholder følgende banksekretessregel:

§ 21. Tillits- og tjenestemenn og revisorer i en sparebank har taushetsplikt om det som de i stillings medfør får kjennskap til om bankens eller bankkundes eller en annen banks eller dens bankkundes forhold, hvis de ikke etter denne eller annen lov har plikt til å gi opplysninger. Taushetsplikten gjelder ikke meddelelser som styret eller noen som har fullmakt fra styret, gir på vegne av banken til annen bank.

Denne bestemmelse er likevel ikke til hinder for at banken driver kredittopplysningsvirksomhet i samsvar med lovgivningen for slik virksomhet.⁸⁰

Lov om forretningsbanker⁸¹ inneholder motsvarande sekretessregel:

§ 18. Tillits- og tjenestemenn og revisorer i en forretningsbank har taushetsplikt om det som de i stillings medfør får kjennskap til om bankens eller bankkundes eller annen banks eller dens bankkundes forhold hvis de ikke etter denne eller annen lov har plikt til å gi opplysninger. Taushetsplikten gjelder ikke meddelelser som styret eller noen som har fullmakt fra styret, gir på vegne av banken til annen bank.

Denne bestemmelse er likevel ikke til hinder for at banken driver kredittopplysningsvirksomhet i samsvar med lovgivningen for slik virksomhet.⁸²

Tystnadspliktsreglerne bygger, precis som i Danmark och Sverige, på att alla oppgifter om kunden som utgangspunkt är sekretessbelagda.

Tystnadsplikten omfattar således alla sider av kundforholdet – de personlige, økonomiske och affærmæssige.

Tystnadsplikten omfattar varje førtroendevald och anstøld i foretaget.

Foretaget, førtroendevalda och anstølda har ett selvstøndigt ansvar att se till att tystnadsplikten opprøthølls.

Den lagstødgede tystnadsplikten gøller normalt øven om mottagaren av kundoppgifterne redan ør ølagd lagstødged tystnadsplikt, eksempelvis som finansinstitution, yrkesmøssig tystnadsplikt (advokat, revisor) etc. om inte lagen fastslør nøgot ønnet.⁸³

Tystnadsplikten gøller samtlige førtroendevalda i banken, det vill søga medlemmar och tillføllige medlemmar (bisittare) av styrelse,

kontrollkommittø, ledning och valkommittø. Nør det gøller

styrelsemedlemmar understryks att tystnadsplikten omfattar søvøl styrelsens beslut som øverløggninger.

Tystnadsplikten gøller var och en som stør i ørbetsførhøllande med banken.

Regeln gøller øven lagstødgede revisorer. Anstølda som ør knutna till den interna revisionen har tystnadsplikt som tjenstemøen i banken.

⁷⁹ Lov 1961-05-24 nr 01.

⁸⁰ <http://www.lovdato.no/frame-nl.html>.

⁸¹ Lov 1961-05-24 nr 02.

⁸² <http://www.lovdato.no/all/tl-19610524-002-003.html#18>.

⁸³ Rundskriv 11/2000.

Revisionsassistenter som arbetar för en extern revisor har tystnadsplikt enligt revisorloven § 15 st 3 p 1.⁸⁴

Banksekretessen måste upprätthållas även efter arbetsförhållandet eller förtroendeuppdraget har upphört. Det finns heller ingen tidsbegränsning för hur länge tystnadsplikten gäller.⁸⁵

Forretningsbankloven § 18 og sparebankloven § 21 ålägger tystnadsplikt om ”bankkundens forhold”.⁸⁶ Vid tolkning av vad som omfattas av tystnadsplikten enligt finanslagstiftningens bestämmelser används definitionen av privata förhållanden i forvaltningslovens § 13.⁸⁷

Tystnadsplikten omfattar ekonomiska och personliga kundförhållanden som förtroendemän och tjänstemän eller revisorer får kännedom om. Tystnadsplikten gäller således inte bara konkreta uppgifter utan även värderingar och slutsatser som vederbörande företar med sådana uppgifter som grund. Tystnadsplikten omfattar både muntliga och skriftliga uppgifter. Ledningen är skyldig att tillse att det finns tillräckliga rutiner som skyddar uppgifterna.

Sekretessreglerna syftar till att motverka att upplysningar lämnas till obehöriga. Med obehöriga menas som huvudregel personer och företag som inte behöver tillgång till kundupplysningarna i tjänsten (”need-to-know”).

Tystnadsplikten omfattar inte endast uppgifter med anknytning till den bank som kundförhållandet är knutet till utan också uppgifter om andra bankers och deras kunders förhållanden. Det sker en vid tolkning av begreppet ”bankkund”. Kredittilsynet har uttalat att begreppet även omfattar personer som åtar sig garantiförpliktelse gentemot en bank. Tystnadsplikten begränsas till uppgifter som erhålls i tjänsten. Uppgifter som erhålls på annan väg exempelvis genom massmedia eller offentliga protokoll är inte sekretessbelagda enligt sparebankloven § 21.⁸⁸

Tystnadsplikten hindrar inte att nödvändig information utväxlas inom banken. Sekretessbelagda uppgifter får dock bara ges till personer som behöver dem i samband med bankens verksamhet och endast i den utsträckning det finns behov för det. Det antas inte gälla någon sekretess gentemot bankens kontrollkommitté och revisorer. Dessa bestämmelser

⁸⁴ Bryhni, Finn mfl.

⁸⁵ Bryhni, Finn mfl.

⁸⁶ Forsikringsvirksomhetsloven § 1-3 och finansieringsvirksomhetsloven § 3-14 ålägger tystnadsplikt om andras affärsmässiga eller privata förhållanden, ”andres forretningsmessige eller private forhold”.

⁸⁷ NOU 2001:23. Enligt forvaltningsloven § 13 räknas ej födelseort, födelsedatum och personnummer, medborgarskap, civilstånd, yrke, bostad och arbetsplats som privata förhållanden, om inte sådana upplysningar röjer ett klientförhållande eller andra förhållanden som anses som personliga. Enligt personopplysningsloven räknas emellertid sådana upplysningar som personupplysningar. Se även nedan.

⁸⁸ Bryhni, Finn mfl.

avseende bankintern information stämmer överens med vad som gäller för svenska banker.⁸⁹ Den danska lov om finansiel virksomhed har intagit en något mer restriktiv hållning.

Det kan ifrågasättas om sekretessreglerna hindrar att sekretessbelagda uppgifter om kunder lämnas till bankens eventuella dotterbolag. När det rör sig om helägda dotterbolag antas regeln inte utgöra hinder för att dotterbolaget på begäran informeras om att möjliga kunder har misskött sina förpliktelser i banken. På samma sätt som vid förmedling av sekretessbelagda uppgifter internt i banken bör det tillses att sekretessbelagda uppgifter bara ges till personer i dotterbolag som har behov av informationen. Det får också förutsättas att dotterbolaget behandlar informationen på samma sätt som moderbolaget. I svensk doktrin jämför information inom banken med information mellan en bank och dess dotterbolag.⁹⁰

Enligt stycke 1 punkt 2 gäller tystnadsplikten inte gentemot annan bank. Banken kan således utan hinder utge uppgifter om sina kunder till annan bank. Det är den enskilde banken som avgör vilka uppgifter som skall lämnas till andra banker. Uppgifterna kan endast lämnas ut efter beslut av bankens styrelse eller någon som har fått fullmakt, exempelvis ställningsfullmakt. Banken har skyldighet att tillse att uppgifterna inte lämnas till obehörig.⁹¹

Styrelsens möjlighet att utge upplysningar oberoende av tystnadsplikten gäller enligt ordalydelsen enbart upplysningar till annan bank. Det är genom praxis fastställt att uttrycket ”annen bank” i spbl § 21 första stycket sista punkten och fbl § 18 första stycket sista punkten kan tolkas extensivt till att gälla även andra kreditinstitutioner. Det finns dock delade meningar om denna tolkning.

Undantaget gäller endast upplysningar som det givande företaget har mottagit i egenskap av att vara bank eller annan ”kreditinstitution”. Tidigare var även försäkringsbolag omfattade av begreppet ”kreditinstitution”. Vad som enligt de gällande reglerna ligger i undantaget är oklart.⁹² Kredittilsynets tolkning av undantagsreglerna innebär att reglerna inte möjliggör rutinmässig utväxling av kundinformation.⁹³

⁸⁹ Nial, s. 34.

⁹⁰ Nial, s. 82 ff.

⁹¹ Bryhni, Finn mfl.

⁹² Tystnadspliktsreglerna infördes i banklagarna 1924. I förarbetena till senare lagstiftning är det i stor utsträckning hänvisat till de ursprungliga bestämmelserna. Det finns uttalanden i förarbetena som kan tyda på att tystnadspliktsreglerna var menade som skydd mot att kundupplysningar skulle komma till allmänhetens kännedom. Information banker emellan och försäkringsbolag emellan behandlades troligen inte den gången. NOU 2001:23.

⁹³ Rundskrivets kom före den nya personupplysningsloven trädde ikraft och behandlar inte förhållandet mellan denna lag och tystnadspliktsreglerna. Efter lagens ikraftträdande kan personupplysningar endast lämnas ut när det varken sker i strid med tystnadspliktsreglerna i finanslagstiftningen eller reglerna i personupplysningsloven. Andra kundupplysningar än

Varken i Sverige eller i Danmark kan banker på motsvarande sätt, som i Norge, lämna ut kunduppgifter till ”utomstående” banker.

För värdepappersbolag följer tystnadsplikten av verdipapirhandelloven § 9-8, medan motsvarande regel för förvaltningsbolag för värdepappersfond finns i verdipapirfondloven § 2-9 sista stycket.⁹⁴

Postbl § 6-7 innehåller en sekretessregel för förtroendevalda, tjänstemän och revisorer i Postbanken och Postverket, vilken liknar den som finns i fbl § 18. Postbl § 6-7 andra stycket slår fast att tystnadsplikten ej utgör ett hinder för ömsesidig utväxling av uppgifter mellan Postbanken och Postverket när det är nödvändigt för Postverkets utförande av tjänster för Postbanken.⁹⁵

Tystnadsplikten innebär inte endast ett förbud att utge uppgifter till utomstående utan även ett förbud att använda sekretessbelagda uppgifter i egen verksamhet eller verksamhet för annan.⁹⁶

Med undantag av försikringsvirksomhetsloven innehåller gällande lagregler om tystnadsplikt även undantag för de fall finansföretaget driver kreditupplysningsverksamhet som eget verksamhetsområde. Kommisjonen känner idag dock inte till att några banker eller finansföretag driver kreditupplysningsverksamhet som eget verksamhetsområde.⁹⁷

5.2.1 Finansiella koncerner

Tystnadsplikten om kunders förhållande skall förstås så att den som huvudregel även gäller mellan bank, försäkring- och finansieringsföretag i koncernförhållanden. Tystnadsplikten räcker emellertid inte längre än behovet av sekretess, se här Ot.prp.nr. 42 (1986-87) om lov om försikringsvirksomhet s. 96, där det även anges att förvaltningslovens § 13 a ger vägledning för tolkning av tystnadspliktsreglerna. Förvaltningsloven begränsar tystnadspliktens räckvidd exempelvis vid samtycke och för uppgifter som är allmänt kända eller tillgängliga. Av tystnadspliktsreglernas syfte följer att de tidigare nämnda riktlinjerna för tolkning av försikringsvirksomhetsloven § 1-3 även gäller motsvarande för tystnadsplikten i sparebank- och forretningsbankloven, samt finansieringsvirksomhetsloven.

Tystnadsplikten mellan banker, försäkringsbolag och finansieringsföretag vilka är organiserade inom samma finansiella koncern kan tolkas

personuppgifter kan utges när det inte sker i strid med tystnadspliktsbestämmelserna i finanslagstiftningen.

⁹⁴ Rundskriv 11/2000.

⁹⁵ Eilertsen, s. 43 ff.

⁹⁶ Eilertsen, s. 73.

⁹⁷ NOU 2001:23.

inskränkande så att den inte omfattar enskilda kunduppgifter av neutral karaktär, exempelvis namn, adress, födelsedatum, civilstånd, telefon, telefax, e-mailadress, yrke, arbetsplats och eventuellt organisationsnummer. Det är i detta sammanhang även beslutat att mottagaren av kunduppgifterna är ålagd tystnadsplikt om dessa.

Sådana neutrala uppgifter ska kunna registreras i ett centralt kundregister för finanskoncernen utan att det måste inhämtas ett aktivt skriftligt samtycke från kunden. Uppgifter om en kunds koncerntillhörighet/bolagsanknytning i detta sammanhang omfattas inte av tystnadsplikten och kan således registreras i registret utan samtycke. En förutsättning för utväxling av kunduppgifter mellan nämnda företag inom koncernen är att uppgifterna inte är av en känslig natur, exempelvis att de avslöjar ett patient-klientförhållande eller andra personliga förhållanden. Närmare uppgifter om innehållet i kundrelationen omfattas emellertid av tystnadsplikten och kan inte lämnas ut till ett koncernkundsregister om inte ett aktivt skriftligt samtycke inhämtas från kunden. Utanför finanskoncernen gäller tystnadsplikten fullt ut om inte lagstadgade undantag eller samtycke från kunden inskränker räckvidden av tystnadsplikten.⁹⁸

Det norska Kredittilsynet menar att en önskan om att förbättra möjligheterna för bland annat marknadsföring inom en koncern inte är tillräckligt tungt vägande skäl för att upphäva tystnadsplikten för icke neutrala kunduppgifter mellan företagen i koncernen. De menar vidare att ansvarig revisor, samt finanskoncernens internrevision måste få tillgång till sekretessbelagda kunduppgifter för att kunna utföra sina uppgifter.

I enlighet med norsk banksekretess är det således möjligt att inom finansiella koncerner lämna ut enskilda kunduppgifter av neutral karaktär. För utlämnande av andra kunduppgifter krävs ett aktivt skriftligt samtycke. Denna begränsning verkar inte finnas i Sverige där det föreskrivs att möjligheten till tillgång av kunduppgifter skall avgöras med hänsyn tagen till syftet med användningen. I Sverige kan kunduppgifter även användas inom koncernen för marknadsföringsändamål, förutsatt att kunden inte anmält att så inte får ske. Dock måste en bedömning ske om vad som kan antas vara i kundernas intresse. Dessutom skall tystnadsplikten följa med uppgifterna när de hanteras i koncernen.

⁹⁸ Rundskriv 11/2000. I ”Kredittilsynets Rundskriv om Taushetsplikt nr 11/2000 – Innsigelser mot Rundskrivet” bedömer Kredittilsynet att även om norska lagregler i liten utsträckning är utformade direkt med tanke på koncernintern informationsutväxling så följer det av reglernas syfte och hänsyn till skyddsobjektet att man skall vara försiktig med inskränkande tolkning av reglerna. Utväxlingsmöjligheten av neutrala kunduppgifter inom en finansiell koncern gäller även en generell uppgift om kundförhållandets art. Detta innebär att det förutom uppgifter om kundens koncerntillhörighet även kan utväxlas generella uppgifter om vilka produkter och tjänster kunden har ingått finans- och försäkringsavtal om. Det krävs således inget aktivt samtycke från kunden för att dessa uppgifter skall kunna utväxlas inom koncernen. Utväxling av kvantitativa uppgifter om kundförhållandet som exempelvis kontoinnehåll, storlek på lån och liknande får ej ske.

I den danska lov om finansiel virksomhed § 5 foreskrives at ”sædvanlige” kundoplysninger kan udlæmnas for at administrative opgaver skal kunne udføres. Enligt dansk reglering får ”sædvanlige” kundoplysninger ikke udgives til anvendelse for markedsføring eller rådgivning. I § 2 stykket lov om finansiel virksomhed angives at kundoplysninger under visse forudsætninger kan lægges ud inden for et koncern uden at kunden samtykker. Det skal da være spørgsmålet om generelle kundoplysninger som udgør grund for inddeling i kundekategorier. En interesseafvejning skal ske og desuden kræves det at modtageren er pålagt tavshedspligt ifølge § 1 stykket.

5.2.2 Outsourcing

Opdragsgiveren og den enkelte betroede- og tjenstemanden har et selvstændigt ansvar for at rette sig efter tavshedspliktreglerne og konkret vurdere om det findes mulighed for at lægge ud kundoplysninger til eksterne virksomheder og personer i forbindelse med outsourcing.⁹⁹

Enkeltlagte lagstaden findes særskilt reglering af tavshedsplikten for virksomheder eller privatpersoner som udfører opgaver for forsikringsvirksomheder, værdipapirvirksomheder og finansieringsvirksomheder. Specialreglerne i forsikringsvirksomhedsloven § 1-3 st 1, p 2, finansieringsvirksomhedsloven § 3-14 st 1, p 2 og lov om værdipapirhandel § 9-8 st 2 pålægger opdragsgiveren tavshedspligt.¹⁰⁰

Det fremgår ikke direkte af tavshedspliktreglerne for sparebanker, forretningsbanker og forvaltningsselskaber for værdipapirfonde at opdragsgiverne er pålagt en motsvarende tavshedspligt. En forudsætning for udkontraktering i sådanne tilfælde er at opdragsgiveren er pålagt eller kan pålægges en motsvarende tavshedspligt og at overholdelsen af tavshedsplikten er mulig at kontrollere.

Opdragsgiveren har et selvstændigt ansvar for at gøre eksterne opdragsgivere opmærksomme på tavshedsplikten. Virksomheden skal fremlægge en særskilt ”taushedsaerklæring for opdragstageren” som underskrives inden opgavens start. Kredittilsynet understreger at en sådan taushedsaerklæring fra en opdragsgiver ikke indebærer en grund for at opheve lagstaden tavshedspligt.

⁹⁹ Rundskriv 11/2000.

¹⁰⁰ Rundskriv 11/2000, Tavshedsplikten i forsikringsvirksomhedsloven § 1-3 st 1, p 1, ges her motsvarende anvendelse ”for andre som udfører opgaver for forsikringsvirksomheder”. Det indebærer at alle opdragsgivere som kommer i kontakt med sekretessbelagte oplysninger uanset hvilket område opgaven gælder eller hvilke slags tjenester som ydes omfattes af tavshedsplikten. De aktuelle opdragsgiverne pålægges lagstaden tavshedspligt for at kunne udføre de aktuelle funktioner. Dette omfatter eksempelvis eksterne læger og advokater. Tavshedsplikten omfatter videre både nationale og udenlandske opdragsgivere så længe forsikringsvirksomheden som opdragsgiver omfattes af forsikringsvirksomhedsloven.

Uppdragsgivarens tillgång till att vidareförmedla uppgifter som faller under sekretessen till externa uppdragstagare är inte obegränsad även om mottagaren åläggs motsvarande tystnadsplikt. Anledningen är behovet av tillfredställande kontroll av att uppdragstagaren följer tystnadsplikten. Vidareförmedling av kundinformation får endast omfatta uppgifter som är nödvändiga för genomförande av uppdraget och får ej ske i större utsträckning än att exempelvis försäkringsbolaget kan kontrollera att uppdragstagaren följer tystnadsplikten.¹⁰¹

Även i Sverige är det tillåtet att lämna ut sekretessbelagda uppgifter till externa företag och personer i samband med outsourcing. I Sverige gäller att sekretesskyddet för ett finansiellt företags kunduppgifter skall upprätthållas och följa med uppgifterna när de hanteras av befattningshavare, enheter eller företag. Avtal mellan parterna skall ingås, vilka reglerar hur uppgifter får lämnas ut mellan företagen. Avtalen bör, liksom i Norge, innehålla en sekretessförbindelse.¹⁰²

5.3 Begränsningar i banksekretessen

Allmänt kända uppgifter¹⁰³ omfattas ej av tystnadsplikten. Gränsen mellan vad som räknas som offentliga uppgifter och vad som faller under tystnadsplikten är av central betydelse.¹⁰⁴

Som ovan nämnts omfattas inte neutrala personuppgifter, som exempelvis namn, födelseort, födelsedatum och personnummer, adress, medborgarskap, civilstånd, yrke, arbetsplats, dödsdatum etc., av tystnadsplikten.¹⁰⁵

För att uppgifter om fysiska personer skall omfattas av tystnadsplikten krävs det att det genom uppgifterna går att identifiera den aktuella personen. Detta innebär att kunduppgifter som ej innehåller några individuella kännetecken, eller där upplysningarna ges i statistisk form, inte omfattas av tystnadsplikten.

Tystnadsplikten i företagsbankloven § 18, sparebankloven § 21 gäller inte när kunden samtycker till utlämnandet eller när det föreligger upplysningsplikt.¹⁰⁶ Lagstadgad upplysningsplikt som går före tystnadsplikt

¹⁰¹ Rundskriv 11/2000.

¹⁰² "Banksekretess-riktlinjer för hantering av kunduppgifter i Sverige inom finansiella koncerner."

¹⁰³ En rad offentliga register innehåller uppgifter som är tillgängliga för allmänheten.

¹⁰⁴ De vanligaste offentliga registerna i Norge är: Telefonkatalogen och övriga tjänster levererade av Telenor, Företaksregisteret og Regnskapsregisteret, Løsøreregisteret, Småbåtregisteret, Gjeldsordningsregisteret, Ektepaktregisteret, Konkursregisteret, opplysninger från kredittopplysningsbyråene etc. Se Eilertsen, s. 96 f.

¹⁰⁵ Eilertsen, s. 95.

¹⁰⁶ Se även försäkringsvirksomhetsloven § 1-3, finansieringsvirksomhetsloven §§ 2a-13 og 3-14.

finns idag i en mängd lagar.¹⁰⁷ Avgörandet av hur långt upplysningsplikten sträcker sig beror av tolkning av de enskilda lagreglerna som berättigar tillgång till att kräva informationen. När det uppstår en kollision mellan tystnadsplikt och upplysningsplikt måste sekretessreglerna och upplysningspliktsreglerna konkret värderas. Det är allmänt ansett att sekretessreglerna går före upplysningsplikten om inte reglerna om upplysningsplikt eller tystnadsplikt fastslår eller klart förutsätter att tystnadsplikten inte skall gälla.¹⁰⁸ I Förvaltningsloven § 13f andra stycket uttrycks en princip som även gäller här.

Bankerna torde kunna begära att kravet om uppgifter framställs skriftligt med aktuell lagparagraf angiven.¹⁰⁹

I alla de tre skandinaviska länderna skall, som tidigare nämnts, undantag från banksekretessreglerna bland annat ske årligen för uppgifter till respektive lands skattemyndighet. Ett annat exempel är att dansk domstol vid brottsutredning kan begära att danska banker bryter sekretessen. I Sverige och Norge kan bland annat polisen vid brottsutredning i vissa fall begära kunduppgifter även utan ett domstolsbeslut.¹¹⁰

Som tidigare angetts har EU kommit med ett nytt penningtvättsdirektiv.¹¹¹ EU-medlemsstaterna Sverige och Danmark och även Norge som medlem av EES är skyldiga att implementera direktivet i nationell lagstiftning före den 15 juni 2003.

5.3.1 Samtycke

Ett aktivt samtycke från kunden upphäver som huvudregel tystnadsplikten inom samtyckets gränser. Kravet på att aktivt samtycke innebär att det inte är tillräckligt att skriva till kunden och informera att sekretessbelagda upplysningar utges om inte kunden uttryckligen motsätter sig det (passivt samtycke).¹¹²

Samtycket behöver ej vara skriftligt. En förutsättning är dock att samtycket uppfyller kraven för ett tillförlitligt aktivt samtycke.

¹⁰⁷ Lagstadgad upplysningsplikt finns bland annat tvistemålsloven § 209 st 2 (kräver föreläggande från rätten), sysselsettingsloven § 37, valutareguleringsloven § 7 femte stycket (förutsätter att departementet har fastställt att lagstadgad tystnadsplikt skall vika), bidragsinnskrivningsloven § 10 tredje stycket, arveavgiftsloven § 28 tredje stycket, kreditillsynsloven § 3 andra stycket, mervärdivavgiftsloven § 48, straffprocessloven § 124 andra stycket ledd (kräver föreläggande från rätten), barneloven § 10 andra stycket, ekteskapsloven § 39, konkurrensloven § 6-1 och finansieringsvirksomhetsloven § 2-17. Se nedan för en mer utförlig redogörelse.

¹⁰⁸ Samma uppfattning har uttalats i svensk doktrin, se Nial, s. 29.

¹⁰⁹ Bryhni, Finn mfl.

¹¹⁰ "Summary of national legislation on banking secrecy".

¹¹¹ 2001/97/EEG.

¹¹² Rundskriv 11/2000.

Det kan som huvudregel inte inhämtas ett generellt samtycke från kunden för att upphäva tystnadsplikten. Detta skulle vara i strid med de hänsyn som tystnadsplikten skall tillvarata. Kredittilsynet bedömer dock att ett generellt samtycke kan inhämtas om det framgår klart och tydligt vad kunden samtycker till. Undantaget från huvudregeln gäller dock ej för hälsoupplysningar i livsförsäkring.¹¹³

De generella principer angående samtycke som finns i Ot.prp.nr.3 (1976-77) s146, (Forarbeidene till forvaltningsloven), gäller även för banksekretessens samtycke.

Den enskilda kunden skall vid avgivande av samtycke informeras om vad för slags information som kan komma att utges och till vem. Det skall informeras om att kunden kan avstå från att ge samtycke och att kunden när som helst kan dra tillbaka samtycket.¹¹⁴

I vissa fall innebär det konkreta uppdraget att samtycke föreligger. När en kund exempelvis ingår ett avtal om betalningsförmedling innebär det att samtycke från kunden till utgivande och överföring av kundupplysningar som är nödvändiga för att utföra det aktuella uppdraget.¹¹⁵ Vid köp av varor eller tjänster föreligger som huvudregel ett samtycke från kunden att det kontrolleras om det finns teckning på kontot.¹¹⁶

I alla de tre skandinaviska länderna finns det en möjlighet för kunden att samtycka till utlämnande av kunduppgifter. Det är dock endast Danmark som har ett i lag reglerat samtycke. I 10 § 1 stycket anges att samtycke skall avges skriftligen. Det skall precis som i Norge av samtycket framgå vilka typer av uppgifter som får lämnas, vem som får mottaga uppgifterna samt för vilka ändamål ett utlämnande kan ske. I 10 § uppställs kravet att kunden skall få tillräckligt med information så att han vet vad han samtycker till. De danska reglerna föreskriver dessutom att kunden en gång per år skall upplysas om vilka typer av uppgifter som kan lämnas ut, för vilket ändamål utlämnandet kan ske och till vem.

Varken Sverige eller Norge har ett krav på skriftlighet. I NOU 1998:14 föreslås att även Norge skall införa ett krav på skriftligt samtycke. I både Norge och Sverige kan i vissa fall det konkreta uppdraget innebära att samtycke föreligger.

¹¹³ Kredittilsynets Rundskriv om Taushetsplikt nr 11/2000 – Innsigelse mot Rundskrivet”.

¹¹⁴ Rundskriv 11/2000.

¹¹⁵ Företag som är involverade i betalningsuppdrag har ett ansvar att etablera tillräckliga rutiner för att se till att endast nödvändiga kunduppgifter utlämnas och förmedlas och att upplysningarna hanteras på ett försvarligt sätt.

¹¹⁶ Rundskriv 11/2000.

5.3.2 Upplyningsplikt enligt lag

Tystnadspliktens räckvidd inskränks av upplyningsplikten till skattemyndigheten (se ligningsloven §§ 6-4) och till Kredittilsynet (Kredittilsynsloven § 3 andra stycket, verdipapirhandelloven § 12-2, verdipapirfondloven § 8-2 andra stycket), som ålägger företaget en plikt att lämna ut också sekretessbelagda uppgifter till den aktuella offentliga myndigheten.¹¹⁷

Enligt ligningsloven § 6-4 har bankerna en närmast fullständig upplyningsplikt gentemot ligningsmyndighetene, i vart fall så länge det gäller kundens egen taxering, och inte taxering av tredjeman exempelvis en av bankkundernas leverantörer.

Enligt merverdiavgiftsloven § 48 har banker upplyningsplikt gentemot avgiftsmyndighetene.¹¹⁸

Enligt tvangsfullbyrdelsesloven § 7-12 har bankerna i vissa fall upplyningsplikt om insättningskonto gentemot namsmannen. Motsvarande gäller för ”særnamsmenn” som Statens Innkrevingsentral, Trygdeetatens Innkrevingsentral, kommunekasserere ved utlegg for skattekrav mv.¹¹⁹

Enligt sysselsettingsloven § 37 kan arbeidskontorene kräva nödvändiga upplysningar hos bankerna, i samband med fastställelse av dagpenning under arbetslöshet, av attførings-penger mv.¹²⁰

Tystnadsplikten gäller inte i förhållande till förmyndare angående omyndigs medel. Banken bör dock inte utge information om medel som omyndig över 15 år intjänat genom egen verksamhet utan vidare utan samtycke från den omyndige eller överförmyndare.¹²¹

Enligt barneloven § 10 kan ”bidragsfogden” kräva upplysningar hos banker i samband med fastställelse av barnbidrag.

Enligt finansieringsvirksomhetsloven § 2-17 har bankerna en aktiv informationsplikt gentemot ØKOKRIM¹²² vid misstanke om penningtvätt. Gentemot polisen har bankerna däremot varken upplyningsplikt eller upplyningsrätt. Polisen får begära forhørsrettens ”kjennelse” om utgivande av upplysningar enligt straffe-prosessloven § 210 (i brådiskande fall kan

¹¹⁷ Rundskriv 11/2000.

¹¹⁸ Avgiftsmyndighetene innebär ungefär skattemyndigheten i Sverige.

¹¹⁹ ”Interncirkulär, Taushetsplikt/opplysningplikt”, Namsman och særnamsmann er en sorts fogde.

¹²⁰ Motsvarigheten i Sverige till arbeidskontorene och attførings-penger är arbetslöshetskassen respektive förtidspension.

¹²¹ Bryhni, Finn mfl.

¹²² ØKOKRIM är ett eget organ för all økonomisk brottslighet som ligger under det norske Justitiedepartementet.

beslut fattas av åklagarmyndigheten, men beslutet måste efteråt godkännas av förhørsretten). I ett höringsuttalelse i fjol stöttade Sparebankforeningen att bankerna skulle få upplysningsrätt men inte upplysningsplikt, det vill säga att de efter värdering kan välja att ge upplysningar till polisen, exempelvis vid försvinnanden om kunden har använt bankkort efter försvinnandetidpunkten.¹²³

Huvudregeln är att tystnadsplikten även gäller i förhållande till polisen. Polisen kan emellertid framställa begäran hos domstol om att tystnadsplikten skall upphävas. Det finns dock en möjlighet att polisen kan få uppgifter utan ett domstolsbeslut.¹²⁴ Polisen behöver ofta uppgifter under spaning om exempelvis den efterspanades/misstänktes konton. När den svarande inte själv ger samtycke ska rätten ta ställning till polisens begäran i förhållande till straffprocesslovens bestämmelser om husrannsakan och eventuellt beslag. Beslut om beslag kan även träffas av åklagarmyndighet. Det är viktigt att uppmärksamma att bankerna inte har upplysningsplikt. Den enskilda banken bör hjälpa polisen vid polisundersökning av straffbara förhållanden så långt som möjligt. Om efterforskningen sker med banken som kärke får banken utge de uppgifter som är nödvändiga för efterforskningen. Motsvarande gäller gentemot bankens externa advokater vid civila mål mot bankens kunder.

5.4 Kontrollansvar och sanktioner vid brott mot tystnadsplikt

Det enskilda företags ledning har ett övergripande ansvar för att det etableras en tillfredsställande organisation av företags verksamhet, inkluderat etablering av rutiner och system för att sörja för att sekretessbelagd kundinformation behandlas på ett försvarligt sätt i förenlighet med de aktuella lagreglerna.

Enligt ”Forskrift om klargjøring av kontrollansvar, dokumentasjon og bekreftelse av den interne kontroll”, 20 juni 1997 nr. 1057, § § 2-1 och 2-2 har styrelsen och den dagliga ledningen ansvaret för internkontrollen i företaget. Styrelsen skall se till att det finns en tillräcklig intern kontroll i företaget.

I en finanskoncern skall koncernledningen tillse att det finns tillräckliga system och rutiner i varje företag i koncernen och mellan företagen för att säkra att tystnadsplikten åtlids. Det skall dessutom utarbetas och intagas riktlinjer som säkrar att tystnadspliktsreglerna följs. Det skall kartläggas vilka operativa system som används eller är under utveckling och som möjliggör utväxling av kundinformation mellan koncernbolagen.

¹²³ ”Interncirkulär, Taushetsplikt/opplysningplikt”.

¹²⁴ Se “Summary of national legislation on banking secrecy”.

Kredittilsynet kommer att vid en senare tidpunkt be finanskoncernerna om en redogörelse för hur tystnadspliktsreglerna iakttas i och mellan koncernbolagen.¹²⁵

Bestämmelserna om tystnadsplikt är, precis som i Danmark, straffsanktionerade.¹²⁶ Brott mot banksekretess i Sverige kan föranleda skadeståndsansvar.

I spbl § 59 anges följande:

§ 59. Sparebankens tillits- og tjenestemenn og revisorer som overtrer bestemmelsene i denne lov eller forskrifter gitt med hjemmel i loven, eller som medvirker til slik overtredelse, straffes med bøter eller under særlig skjerpene omstendigheter med fengsel inntil tre måneder hvis handlingen ikke går inn under noen strengere straffebestemmelse. Overtredelse er straffbar også når den er begått av uaktsomhet. Bestemmelsene i foregående ledd får tilsvarende anvendelse på tillits- og tjenestemenn samt revisor i Sparebankenes sikringsfond.¹²⁷

Fbl § 43 inneholder motsvarande regel for forretningsbanker:

§ 43. Stiftere, innbydere, tillits- og tjenestemenn og revisorer som overtrer bestemmelsene i denne lov eller forskrifter gitt med hjemmel i loven, eller som medvirker til slik overtredelse, straffes med bøter eller under særlig skjerpene omstendigheter med fengsel inntil tre måneder hvis handlingen ikke går inn under noen strengere straffebestemmelse. Overtredelse er straffbar også når den er begått av uaktsomhet.¹²⁸

5.5 Rättspraxis och praxis från banklagenemnda

Om och i vilken omfattning finansföretag har upplysningsplikt har flera gånger varit uppe för vädering hos domstolar och banklagenemnda. Här är skillnaden stor i förhållande till Sverige där vägledande domstolsavgöranden nästan helt saknas.

I en dom intagen i Rt. 1930 side 814 fastslog Høyesterett att vittnesplikten enligt straffeprocessloven var ovillkorlig när det inte fanns något särskilt undantag. Straffeprocesslovens undantagsregel om driftshemlighet omfattar inte uppgifter om en kunds ekonomiska förhållanden och bankchefen kunde därför inte underlåta att ge de ekonomiska uppgifterna om den tilltalade (kunden).

I en dom intagen i Rt 1997 s. 964 fastslog Høyesterett att forretningsbankloven § 18 inte begränsar den bankanställdes vittnesplikt i civil rättegång. Målet gällde en tvist mellan DnB och Jyske Bank, i vilken DnB med hänvisning till sin tystnadsplikt enligt forretningsbankloven § 18

¹²⁵ Rundskriv 11/2000.

¹²⁶ SOU 1999:82.

¹²⁷ <http://www.lovdato.no>.

¹²⁸ <http://www.lovdato.no/all/tl-19610524-002-007.html>.

nekade till att utge en rad dokument knutna bland annat till valutaöverföringar som företagits av en av deras kunder.

Bankklagenemnda har fler gånger behandlat frågor med anknytning till tystnadsplikt. I mål 97015 behandlades upplysningsplikten enligt ekteskapsloven § 39. Bankklagenemnda fastslog att utan stöd av lag har banken inte tillgång till lämna ut upplysningar mellan makar. Denna utgångspunkt innebär att bankens upplysningplikt inte bör vara för omfattande.¹²⁹

5.6 Förslag till ändringar

Trygdemyndighetene¹³⁰ har uppdagat omfattande trygdemisbruk (bidragsfusk). Därför vill de förbättra kontrollmöjligheterna och har föreslagit bland annat att bankerna skall åläggas upplysningsplikt. Sparebankforeningen har haft ärendet på høring.¹³¹

Plikten att utge uppgifter och vittnesplikten i tvistemålsloven och straffeprocessloven är ovillkorlig med de undantag som finns nämnda i dessa lagar. Justitiedepartementet har föreslagit ändringar i förretningsbankloven § 18, sparebankloven § 21, försikringsvirksomhetsloven § 1-3, finansieringsvirksomhetsloven § 3-14 enligt vilka tjänstemän i finansföretag kan utge upplysningar och framlägga dokumentation till polisen när undersökning har inletts.¹³²

Tystnadsplikten skall inte heller förhindra att polisen underrättas när det framkommer uppgifter som väcker misstanke om att straffbara handlingar förekommer. Om förslaget blir antaget, införs en ”forklaringsrett” för de anställda i finansföretag när ”politietterforskning” har påbörjats. En sådan forklaringsrett finns redan för revisorer, jfr. revisorloven § 6-1. Ett liknande förslag bereds för närvarande inom det svenska regeringskansliet.

I NOU 1998: 14 Finansforetak m.v. har kommisjonen föreslagit regler om anställdas, förtroendevalda och revisorers tystnadsplikt i § 5-21. Bestämmelsen tar sikte på att ersätta delar av gällande regler om tystnadsplikt i sparebankloven § 21, förretningsbankloven § 18, försikringsvirksomhetsloven § 1-3 og finansieringsvirksomhetsloven § 3-14. Kommisjonen har i NOU 1998: 14 Finansforetak m.v. förutsatt att de

¹²⁹ NOU 2001:23, s. 92 f.

¹³⁰ Trygdeetaten motsvaras av Försäkringskassan, Riksförsäkringsverket och Försäkringskassaförbundet i Sverige och Arbejdsskadestyrelsen, och den Sociale Sikringsstyrelse i Danmark.

¹³¹ ”Interncirkulär, Taushetsplikt/opplysningplikt”.

¹³² Justitiedepartementets förslag finns i ett höringsnotat (høringsfrist 1. mars 2001) med titeln: Forslag om endringer i straffeprocessloven og enkelte andre lover (hurtigere straffesaksbehandling, varetektsfengsling i isolasjon mv).

gällande reglerna inte upphävs i samband med ett eventuell separat antagande och ikraftträdande av de föreslagna § 5-21.

De regler som kommissionen föreslår ersätter inte reglerna i personupplysningsloven utan de utgör ett supplement till dessa regler. Bakgrunden för behovet av särregler för finansnäringsen är den stora betydelse behandling av kunduppgifter har i finansnäringsen och de olika intressen som möts inom denna sektor. Personupplysningsloven reglerar dessutom inte inhämtning och användning av uppgifter om bolag, sammanslutningar eller andra juridiska personer.

§ 5-21 riktar sig mot fysiska personer, det vill säga anställda, förtroendevalda, revisorer och envar som utför uppdrag för finansföretag. Dessa grupper av personer har tystnadsplikt. Tystnadsplikten riktar sig både mot andras affärsmässiga och privata förhållanden, ”andres förretningsmessige eller private forhold”, (banksekretess) och mot företagets egna förhållanden.¹³³ Tystnadsplikt av företagets egna förhållanden kan alternativt tillvaratas genom interna instruktioner och regelverk.

Förslaget i § 5-21 om tystnadsplikt innehåller tre undantag. För det första följer det av andra stycket att tystnadsplikten inte gäller när den upplysningen gäller har gett samtycke till att uppgifterna utlämnas. Även om gällande lagregler inte innehåller motsvarande bestämmelse har ändå ett sådant undantag gällt. Nytt i förslaget är kravet om skriftlighet vid samtycke.¹³⁴ Personupplysningsloven kräver inte att samtycke skall vara skriftligt. För det andra gäller inte tystnadsplikten när det föreligger upplysningsplikt.

För det tredje är det i § 5-21 föreslagit en ny regel om att Kredittilsynet helt eller delvis kan upphäva tystnadsplikt som gäller företaget och dess verksamhet. Undantaget omfattar endast upplysningar om företaget och dess verksamhet och antas representera en viktig ventil för att undgå att företaget åberopar tystnadsplikt när det föreligger andra tungt vägande intressen för att upplysningar om företagets egna förhållanden kommer ut. Som exempel på detta kan vara tvister där det är viktigt att korrekt fakta kommer fram för att hindra att någon lider rättsförlust.

Det kan röra sig om upplysningar om företagets rutiner, brist på rutiner eller andra interna förhållanden. Kredittilsynet ska kunna företa nödvändiga värderingar med hänsyn till om undantag från tystnadsplikt skall ges. Bestämmelsen kommer att vara ett supplement till företagets egen tillgång till att ge samtycke och domstolarnas föreläggandekompetens enligt tvistemålsloven § 209 andra stycket och straffeprocessloven § 124 andra stycket. NOU 1998: 14 Finansforetak m.v. § 5-21 innehåller inte, så som

¹³³ NOU 2001:23.

¹³⁴ Jämför med samtyckesreglerna i den danska lov om finansiel virksomhed.

gällande finanslagstiftning ett undantag för upplysningar som mottages som finansföretag.¹³⁵

I NOU 2001:23, I kapittel 13 pkt. II i lagutkastet har Banklovkommisjonen foreslagit regler om finansföretagens behandling av kundupplysningar som skall utgöra supplement till den nya personopplysningsloven, vilken endast gäller för fysiska personer. Specialreglerna i §§ 13-6 til 13-12 omfatter även juridiska personer. Finansnæringens Hovedorganisation har angett en del endringsforslag og anser att forslagen är ”hensiktsmessige og fornuftige, likevel slik at Banklovkommisjonen etter vår mening ikke i tilstrekkelig grad har lagt vekt på kundenes og finansforetakenes behov for at kundeopplysninger innenfor nærmere definerte behandlingsformål også gjøres tilgjengelig for andre konsernselskaper (særlig til og fra fondsforvaltningsselskaper) og samarbeidende finansforetak.”¹³⁶

Banklovkommisjonen har i utkastet § 13-8 foreslagit en regel om utvæxling av kunduppgifter inom koncerner. Finansnæringens hovedorganisation är nöjda med att kommisjonen har tagit tag i just detta problem och att den i mångt och mycket funnit en bra balans mellan finanskoncernernas behov av att kunna utväxla uppgifter och kundernas behov av sekretess. Forslaget stämmer huvudsakligen överens med finanskoncernernas praxis¹³⁷. Det sista året har emellertid uttalanden från Kredittilsynet om utgivande av kunduppgifter enligt banksekretessreglerna (bland annat tilsynets rundskriv 11/2000) och den nya personopplysningsloven, skapat en inte obetydlig osäkerhet om gällande rätt. Enligt Finansnæringens Hovedorganisasjon kommer Banklovkommisjonens forslag bidra till klargörande av gällande rätt, skapa bättre oversikt och forutsagbarhet for kunder og foretak.¹³⁸

¹³⁵ NOU 2001:23.

¹³⁶ Utdrag ur remissyttrande från Finansnæringens Hovedorganisasjon i oktober 2001 över forslag från Banklovkommisjonen.

¹³⁷ Datatilsynets konsesjoner om gemensamma kundregister og Justisdepartementets uttalanden i den så kallade CBK-saken i 1995, Christiania Bank og Kreditkasse (CBK-konsernet) (sak 95/049).

¹³⁸ Utdrag ur remissyttrande från Finansnæringens Hovedorganisasjon i oktober 2001 över forslag från Banklovkommisjonen.

6 Banksekretess i Sverige

6.1 Banksekretessens historiska utveckling

Redan vid bankväsendets uppkomst respekterades banksekretessen.¹³⁹ När Rikets Ständers Bank kom till genom en förordning den 22 september 1668, skedde det första stadgandet av regeln om banksekretess. Artikel XXXII löd: ”Ingen skal fördrista sig at fråga efter en annans partie uti böckerna, men skulle sådant ske, då skal bokhållaren ingalunda någon Besked derom gifwa”.¹⁴⁰

Lagfäst blev principen genom 1874 års kungörelse angående enskilda banker med rätt att utgiva egna banksedlar, vari stadgades att ”enskildes förhållanden till banken må ej för allmänheten yppas”. I 1903 års banklagar upptogs bestämmelsen med samma lydelse.

I 258 § 1911 års lag om bankrörelse hade banksekretessregeln följande lydelse: ”Enskildes förhållanden till bankbolag må ej i oträngdt mål yppas.” Skälet för denna ändring var att regeln inte skulle hindra att en styrelseledamot eller tjänsteman i en bank lämnade vittnesmål om en kunds relation till banken eller lämnade sådan information till kronofogdemyndigheten eller till åklagare och domstol i brottmål. Syftet var även att banksekretessen inte skulle användas för att underlätta för en gäldenär att undandra egendom från borgenärerna. Det som blev förbjudet var enligt lagrådet ”yppande i oträngdt mål av enskildes förhållanden till bank, vilket förbud då komme att omfatta icke allenast meddelanden, som nådde en större allmänhet, utan varje upplysning till obehörig person.”¹⁴¹ Lag (1955:183) om bankrörelse innehöll samma bestämmelse.

Banksekretessregeln fick sin nuvarande utformning 1981. Någon ändring i sak var inte avsedd. Efter förslag i prop 1986/87:12 tillkom ny banklagstiftning med ikraftträdande den 1 juli 1987. Den nya lagstiftningen bestod i bankrörelselag (1987:617), bankaktiebolagslag (1987:618), sparbankslag (1987:619) och föreningsbankslag (1987:620). Banksekretessregeln intogs i bankrörelselagen (BRL) 1 kap. 6 §.

Idag lyder den svenska banksekretessregeln: ”Enskildas förhållanden till bank får inte obehörigen röjas”, och återfinns i BRL 1 kap. 10 §.¹⁴²

¹³⁹ SOU 1999:82, s. 91.

¹⁴⁰ Nial, s. 14. Redan innan lagens tillkomst hade sekretessplikten kommit till uttryck i bolagsordningar och reglementen för privata banker.

¹⁴¹ Prop. 1911:48 s. 45.

¹⁴² Motsvarande sekretessregler finns i flera andra lagar rörande finansiell verksamhet, såsom lagen om värdepappersrörelse, lagen om värdepappersfonder, lagen om finansieringsverksamhet, lagen om börs- och clearingverksamhet, lagen om kontoföring av finansiella instrument och lagen om kapitaltäckning och stora exponeringar för kreditinstitut

6.2 Banksekretessens grund och omfattning

Regeln om banksekretess som finns i 1 kap. 10 § BRL, gäller för alla banker oberoende av associationsform.¹⁴³ 1 kap. 10 § BRL har följande lydelse:¹⁴⁴

”Enskildas förhållanden till bank får inte obehörigen röjas.

I det allmännas verksamhet tillämpas i stället bestämmelserna i sekretesslagen (1980:100). Ansvar enligt 20 kap. 3 § brottsbalken skall inte följa för den som bryter mot förbudet i första stycket. Detsamma gäller en revisor som bryter mot förbudet i 3 kap. 14 § första stycket att lämna upplysningar om en banks angelägenheter.

I 5 a § kreditupplysningslagen (1973:1173) finns bestämmelser som innebär att vad som gäller om tystnadsplikt enligt första stycket inte hindrar att uppgifter i vissa fall utväxlas för kreditupplysningsändamål.”

Banksekretess innebär inte enbart en tystnadsplikt utan även handlingssekretess. Sekretessen omfattar alla uppgifter som rör en bankkunds mellanhavanden med banken oavsett om uppgiften är skriftlig eller muntlig och dokumenterad eller inte. Till och med uppgiften att en viss person är kund i banken eller ej, omfattas av sekretessen.¹⁴⁵

Både en bankkunds ekonomiska och personliga förhållanden omfattas av sekretessregeln i 10 §. BRLs uttryck ”förhållanden” får anses omfatta exempelvis att banken förhindras att tala om för utomstående att banken fått kännedom om att en kund har en viss sjukdom, att han, kanske med bankens hjälp, upprättat testamente, att han avser att gifta eller skilja sig eller att flytta utomlands.¹⁴⁶

Är förhållanden redan kända för allmänheten eller en större krets av personer eller kan envar utan större svårighet få kännedom om uppgifterna omfattas de ej av sekretessen i 10 §.¹⁴⁷ Gränsen för vilka uppgifter banken får lämna ut är svår att fastställa. I tveksamma fall bör banken iakttä sekretessen.¹⁴⁸

och värdepappersbolag. Reglerna överensstämmer i sak men är inte identiskt utformade till sin ordalydelse. För försäkringsrörelse finns ingen lagstadgad sekretess, men genom självreglering, i form av interna instruktioner, gäller ändå ett sekretesskydd för kunduppgifter i försäkringsföretagen. ”Banksekretess – riktlinjer för hantering av kunduppgifter i Sverige inom finansiella koncerner”.

¹⁴³ Både det marknadsrättsliga regelverket och personuppgiftslagen utgör komplement till banksekretessregeln. Personuppgiftslagen innehåller regler till skydd för den enskildes integritet i samband med automatiserad behandling av personuppgifter. Bakgrunden till personuppgiftslagen är ett EG-direktiv (95/46/EG) om skydd för enskilda med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter.

¹⁴⁴ Jfr Lag (1992:1610) om kreditmarknadsbolag 1:5. I båda fallen anges att brott mot tystnadsplikten inte medför något straffrättsligt ansvar även om ett civilrättsligt skadeståndsansvar kan inträda. Enligt Lag (1991:981) om värdepappersrörelse 1:8, gäller ifråga om bankens ställning mot fondkund, att sekretessen omfattar ”affärsförhållanden eller personliga förhållanden”.

¹⁴⁵ Nial, s. 27, Bökmark, s. 25.

¹⁴⁶ Nial, s. 32.

¹⁴⁷ Exempelvis genom offentliga protokoll eller register.

¹⁴⁸ Nial, s. 29.

10 § BRL är så generellt formulerad att sekretessen enligt ordalag gäller oberoende av det sätt varpå banken fått kännedom om den. Kundens intresse av att hemlighålla uppgiften är ju inte heller beroende av hur banken fått sådan kännedom. Det kan vara en praktisk omöjlighet att avgöra om uppgiften erhållits i eller utanför tjänsten i banken. Även uppgifter som en banktjänsteman har fått kännedom om utanför tjänsten omfattas således av banksekretessen. Uppgifter som exempelvis en bankdirektör erhåller på sin semester bör ligga inom hans tjänsteplikt att underrätta banken om i de fall uppgifterna är relevanta men det finns även en skyldighet att inte sprida uppgifterna vidare. Sekretessen för bankpersonalen gäller även om tjänstemannen slutar sin anställning i banken.

I synnerhet när en bank har ett utvecklat och omfattande samarbete med en kund, som exempelvis finansiär eller rådgivare, föreligger ett så utpräglat förtroendeförhållande att banken måste vara särskilt aktsam att inte bryta sekretessen.

I det fall en representant för banken ingår i ett företags styrelse faller alla uppgifter representanten erhåller under banksekretessen. I det fall bankens representant lämnar ut i banken sekretessbelagda uppgifter till företaget strider det mot hans och bankens tystnadsplikt i 10 §. Här uppkommer dock ett dilemma eftersom han som styrelseledamot är skyldig att bevaka företagets intressen, vilket i förekommande fall kan kräva att han för företagets ledning röjer en bankkunds förhållanden till banken.¹⁴⁹ Under alla omständigheter bör styrelseledamöter lämna uppgifter om kunders sekretessbelagda förhållanden endast om företaget förbinder sig att utåt iakttä en sådan tystnadsplikt som följer av BRL.

Alla relationer mellan bank och kund omfattas av sekretessregeln. Banksekretessen omfattar även kundens tidigare förbindelser med banken, det vill säga sekretessen upphör inte i och med att någon upphör att vara kund i banken. Sekretessen skyddar endast förhållanden till de som är bankens kunder inom området för bankens rörelse. En banks rättsförhållanden till andra exempelvis anställda och hyresvärdar, omfattas således inte av sekretessen.¹⁵⁰

Som föremål för tystnadsplikten anger 10 § BRL ”enskildas förhållanden till bank”. Denna bestämmelse ger inte mycket ledning i fråga om tystnadspliktens räckvidd. Gränsdragningsproblem föreligger i många fall och i olika avseenden. Med ”enskildas förhållanden till bank” måste dock åsyftas enskilda personers eller företags förhållanden till bank just i denna dess egenskap av bank. Vederbörande skall inom området för bankens rörelse vara bankens ”kund”. De personer som avses är sålunda bankens

¹⁴⁹ Nial, s. 30.

¹⁵⁰ Bökmark, s. 25.

kredittagare, insättare, deponenter av värdepapper etc. Även mera tillfälliga rättsförhållanden som faller inom bankens rörelse omfattas av reglen.¹⁵¹ Till kund räknas även borgensmän och andra som har en sådan relation till banken att uppgifter om dem av personligt eller ekonomiskt slag förekommer där.¹⁵²

”Enskilda” betyder alltså i detta sammanhang en fysisk eller juridisk person som i förhållande till banken anses som ”kund”. Det innebär inte endast den som har en löpande kundrelation till banken utan även den som förhandlar eller utan framgång har förhandlat med banken om att inleda ett sådant förhållande samt den som tidigare har varit kund i banken. En förutsättning för att regeln om banksekretess skall bli tillämplig är således att det föreligger ett kontraktsförhållande i vid mening mellan banken och en annan, fysisk eller juridisk, person.

Huvudregeln är att en bank ej får tala om att en viss person är eller har varit kund i banken.¹⁵³ Med att en person är eller har varit kund i en bank bör likställas att kunden står eller har stått i förhandlingar om att ingå avtal med banken. Uttrycket ”enskildas förhållande till banken” bör således inte tolkas snävt utan bör även omfatta omständigheter som sammanhänger med förhållandet mellan den enskilde och banken. Exempelvis skall banken iaktta tystnadsplikt rörande ett företags ekonomiska förhållanden vilka uppdragats vid förhandling och ej är allmänt kända.

Som huvudregel gäller tystnadsplikten endast bankens egna kunder och deras förhållanden till den egna banken. När flera banker gemensamt är kreditgivare till samma kund uppkommer dock frågan om bankkundens förhållande till andra banker. Varje bank är motpart till kunden och därmed skyldig att upprätthålla sekretessen. Det kan ske informationsutbyte mellan bankerna om kundens förhållande till en eller flera av dem. Detsamma gäller om exempelvis två banker fått panträtt i samma egendom som för gemensam räkning innehas av en av bankerna. I sådana fall får kunden antas ha samtyckt till att informationsutbyte sker mellan bankerna om kundens förhållande till bankerna som har betydelse för den gemensamma krediten eller panträtten. Eftersom kredittagaren respektive pantsättaren blir kund i vardera banken har båda bankerna tystnadsplikt utåt ifråga om den eller de andra bankernas förhållanden till kunden såvitt de sammanhänger med den gemensamma krediten eller panträtten.¹⁵⁴

¹⁵¹ Nial, s. 26 ff.

¹⁵² SOU 1999:82, s. 16.

¹⁵³ Tystnadsplikten torde ej omfatta att en person ej är kund i banken. Dock bör banken vägra att svara på på denna fråga eftersom det annars finns en möjlighet att räkna ut i vilken bank en viss person är kund.

¹⁵⁴ Även i vissa andra fall kan en bank från en annan bank få uppgifter om den senare bankens kund och hans förhållanden.

Den bank som tar emot uppgifter har samma tystnadsplikt rörande uppgifterna som om det gällde bankens egen kund.¹⁵⁵ I förhållande till kunden själv gäller givetvis inte tystnadsplikten i normalfallet.¹⁵⁶

Banken får använda sekretessbelagda uppgifter inom banken såvida detta inte sker genom allmän information.¹⁵⁷ Enligt Nial kan som obehörigt röjande ”inte betecknas sådan intern information inom banken som påkallas av bankens lojala intressen”.¹⁵⁸ Uppgifter om en kund får spridas inom banken i den utsträckning som fordras för att banken skall kunna utföra det uppdrag som den fått från kunden. Även bankinternt förutsätts att informationen lämnas till ett begränsat antal personer. Frågan har dock vare sig prövats i domstol eller reglerats i lag.¹⁵⁹ Norge har en liknande inställning till möjligheterna att utväxla information inom banken. Den danska regeln i 4 § lov om finansiel virksomhed synes vara något mer restriktiv.

Med information inom banken jämför Nial information mellan en bank och dess dotterbolag. Han finner det naturligt och önskvärt att banken skall kunna tillhandahålla dotterbolaget information som är betydelsefull för dess rörelse på samma sätt och på samma villkor som en bank har möjlighet att utväxla uppgifter mellan avdelningar i banken. Nial påpekar att ett dotterbolag ofta reellt sett inte skiljer sig från en avdelning inom banken. Det är dock angeläget att sekretessbelagd information hålls inom den krets av befattningshavare som för sin verksamhet har behov av informationen. Även inom koncernliknande förhållanden anser Nial att det finns utrymme för banken att lämna uppgifter om bankens kunder till ett annat bolag i den mån det är erforderligt för det andra bolagets rörelse.¹⁶⁰ Svenska Bankföreningen har under 2002 utfärdat riktlinjer för hantering av kunduppgifter i Sverige inom finansiella koncerner. En redogörelse för dessa riktlinjer följer nedan.

6.2.1 Finansiella koncerner

Till skillnad mot vad som gällde när banksekretessregeln tillkom, kan banker och andra finansiella företag nu ingå i koncerner och företagsgrupper med olika juridiska strukturer och där företagen kan ha olika nationell

¹⁵⁵ SOU 1999:82, s. 92 ff, Nial, s. 26 ff.

¹⁵⁶ Tystnadsplikten gäller inte heller i förhållande till den som är behörig att företräda en juridisk person som är kund i banken eller den som är förmyndare, god man eller förvaltare enligt föräldrabalken, konkursförvaltare eller likvidator för en kund, delägare i ett dödsbo som är kund i banken eller bodelningsförrättare för kunder.

¹⁵⁷ Det krävs att den som mottager uppgifterna behöver dessa för sitt arbete inom banken.

¹⁵⁸ Nial, s. 34.

¹⁵⁹ SOU 1999:82, Donner, s. 293.

¹⁶⁰ Nial, s. 82 ff. Nials tolkning har inte ifrågasatts av vare sig myndigheter eller rättsvetenskapsmän. Vägledande domstolsavgöranden saknas nästan helt. Se Svenska Bankföreningen, Remissyttrande 1999-12-17 över banklagskommitténs delbetänkande, ”Vårdslös kreditgivning samt sekretess i banker m.m.”

hemvist.¹⁶¹ För att produkter anpassade till kundernas behov skall kunna utvecklas och marknadsföras är tillgång till information om enskilda kunder av central betydelse. Kunduppgifter finns därför ofta i koncerngemensamma register. Som en följd av den ständiga förändringen av lagstiftningen och strukturen på de finansiella marknaderna måste tillämpningen av sekretessbestämmelserna löpande anpassas till dessa nya förutsättningar.

Tillgång till uppgifter om kunder får medges endast om det inte är obehörigt. Frågan om det är obehörigt eller inte får besvaras utifrån syftet med användningen av uppgifterna. Ett tillåtet syfte för att medge tillgång till kunduppgifter är att kunduppgifterna behövs för att bedriva den finansiella verksamheten i enlighet med lagar och föreskrifter¹⁶² eller för att kunna bedriva verksamheten på ett affärsmässigt sätt¹⁶³.

Ett annat tillåtet syfte är då kunduppgifter behövs som underlag för rådgivning och marknadsföring till kunder.¹⁶⁴ En bedömning måste då ske av vad som kan antas vara i kundernas intresse. För kunden kan en samordnad behandling av kundinformation innebära att erbjudanden och tjänster bättre kan anpassas till kundens situation. Vissa begränsningar måste i vissa fall iakttas och ”bedömningen kan då grundas på ett antagande om vad en normalkund kan anse vara en acceptabel användning av kundinformationen”¹⁶⁵.

Tystnadsplikten skall alltid upprätthållas och följa med uppgifterna när dessa hanteras av olika befattningshavare, enheter eller företag. Tillgång till kunduppgifter skall medges endast de befattningshavare som behöver uppgifterna för att kunna utföra sina arbetsuppgifter. Befattningshavaren skall vara underrättad om skyldigheten att iaktta sekretess enligt lag och den sekretessförbindelse som ingås vid anställningstillfället. Uppgifterna skall, när de lämnas ut till en annan juridisk person inom eller utom den finansiella koncernen, skyddas genom avtal mellan de berörda företagen. Det som behandlats ovan gäller för befattningshavare inom den finansiella koncernen, för befattningshavare i företag som koncernen samarbetar med

¹⁶¹ Dessutom anlitas ofta andra företag för att utföra vissa uppgifter på uppdrag av ett finansiellt företag (exempelvis outsourcing).

¹⁶² Exempelvis som underlag för identifiering, hantering och kontroll av risker inom koncernen, kapitaltäckningsberäkning, kontroll av enhandsengagemang, redovisning och kreditprövning.

¹⁶³ Uppgifter som underlag för strategiutformning, marknads- och kundanalyser, affärsuppföljning, affärs- och metodutveckling samt administrativa ändamål.

¹⁶⁴ Kunduppgifter är en central tillgång och behandlas därför som affärshemlighet. Hur marknadsföringen får bedrivas regleras i särskild lagstiftning.

¹⁶⁵ Om en kund anmält till ett finansiellt företag att han vill att uppgifter om honom inte skall användas av andra enheter inom koncernen för marknadsföringsändamål skall det respekteras. Restriktioner kan också följa av företagets affärspolicy och inriktning på olika kundkategorier. I detta ligger också att uppgifterna endast får användas för rådgivning om och marknadsföring av finansiella tjänster och tjänster eller produkter som har nära anknytning till sådana tjänster. ”Banksekretess – riktlinjer för hantering av kunduppgifter i Sverige inom finansiella koncerner”, Svenska Bankföreningen.

för att bedriva sin verksamhet och för konsulter.¹⁶⁶ Det finns behörighetssystem som reglerar tillgången till uppgifter i kundregister. Dessa system skall säkerställa att kunduppgifter endast används av befattningshavare som har behov av uppgifterna för att kunna utföra sina arbetsuppgifter. Efterlevnaden av systemen följs upp och överträdelser innebär brott mot anställningsvillkoren, vilket kan leda till arbetsrättsliga åtgärder.

Både Norge och och i synnerhet Danmark verkar vara mer restriktiva än Sverige när det gäller utväxling av kunduppgifter inom finansiella koncerner. Enligt norsk banksekretess är det möjligt att inom finansiella koncerner lämna ut enskilda kunduppgifter av neutral karaktär. För utlämnande av andra kunduppgifter krävs ett aktivt skriftligt samtycke.

I den danska lov om finansiell virksomhed § 5 föreskrivs att ”sædvanlige” kundupplysningar kan utlämnas för att administrativa uppgifter skall kunna utföras. Enligt dansk reglering får ”sædvanlige” kunduppgifter inte utges till användning för marknadsföring eller rådgivning. I 8 § 2 stycket lov om finansiell virksomhed anges att kunduppgifter under vissa förutsättningar kan lämnas ut inom en koncern utan att kunden samtyckt. Det skall då vara fråga om generella kunduppgifter som utgör grund för indelning i kundkategorier. En intresseavvägning skall ske och dessutom krävs det att mottagaren är ålagd tystnadsplikt enligt 4 § 1 stycket.

De norska och danska begränsningarna verkar enligt Svenska Bankföreningens riktlinjer inte finnas i samma utsträckning i Sverige

6.3 Begränsningar i banksekretessen

Banksekretessen är inte absolut eftersom inte varje utan endast ”obehörigt” röjande av kundinformation är förbjudet. Nedan följer en redogörelse för när det anses behörigt för banken att lämna ut kunduppgifter.

”Tystnadsplikten har tre aspekter. I vissa situationer innebär den en plikt att inte sprida uppgifter om kunder i banken. Mot denna plikt står en skyldighet att i vissa fall bryta tystnadsplikten och lämna ut uppgifter om kunder. Därutöver finns situationer när en bank inte är skyldig men väl har en rätt att göra avsteg från tystnadsplikten.”¹⁶⁷

Undantagen från banksekretessen indelas således i två kategorier. För det första de fall då banken har en rätt att utge information eller på annat sätt bryta sekretessen och för det andra de fall då banken har en skyldighet att bryta sekretessen.

¹⁶⁶ ”Banksekretess – riktlinjer för hantering av kunduppgifter i Sverige inom finansiella koncerner.”

¹⁶⁷ SOU 1999:82, s. 94.

När banken lämnar ut uppgifter om kunden, bör banken överväga att avisera kunden om det, så att kunden får möjlighet att kontrollera de uppgifter som lämnas ut.¹⁶⁸

Banken är ibland enligt lag eller andra skäl skyldig att lämna upplysningar om sina kunder till olika myndigheter. Myndigheterna och deras företrädare har dock endast rätt att få sådana upplysningar som har betydelse för respektive myndighets verksamhet. Dessa lagstadgade undantag har till syfte att förhindra att banksekretessen utnyttjas illojalt. Sekretessen kan alltså brytas för att tillgodose viktiga informations- och kontrollbehov för samhället. Det förhållandet att det anses behörigt att lämna ut vissa upplysningar om en kund innebär dock inte automatiskt att samtlig information om honom som kan finnas i banken får röjas.

I alla de tre skandinaviska länderna skall undantag från banksekretessreglerna bland annat ske årligen för uppgifter till respektive lands skattemyndighet. Ett annat exempel är att dansk domstol vid brottsutredning kan begära att danska banker bryter sekretessen. I Sverige och Norge kan bland annat polisen vid brottsutredning i vissa fall begära kunduppgifter även utan ett domstolsbeslut.¹⁶⁹

Det är angeläget att de kunduppgifter som banker lämnar till myndigheter och andra mottagare omfattas av ett fortsatt starkt sekretesskydd. I det allmänna verksamheten gäller inte banksekretessregeln utan bestämmelserna i sekretesslagen.¹⁷⁰ Sekretesskyddet för bankkunden torde allmänt sätt vara lägre hos myndigheter och andra mottagare än hos banker, vilket innebär en större risk för att informationen röjs. Dessutom torde sekretesskyddet ligga på olika nivåer hos olika mottagare och för det fall att olika mottagare samordnar informationsinsamlingen torde riskerna för brister i sekretessen öka. Det är således av största vikt att det finns handlingsregler för mottagarens interna hantering av kunduppgifterna. Av banksekretessen och bankernas egna instruktioner följer att endast de befattningshavare som har behov av kunduppgifter har tillgång till uppgifterna och att de anställda skall underteckna sekretessförbindelser.¹⁷¹

Hos myndigheter omfattas, som ovan nämnts, kunduppgifter ofta av sekretesslagen. I fråga om uppgifter som lämnas till andra enskilda rättssubjekt finns som huvudregler inga i lag skrivna garantier mot att uppgifter sprids vidare. När banken lämnar ut kunduppgifter till myndighet eller enskilt rättssubjekt bör banken vidta de åtgärder som efter omständigheterna anses lämpliga och ägnade för att förebygga skada för kunden. Det är lämpligt att banken upplyser mottagaren om att uppgifterna endast får användas för det ändamål de begärts. I de fall banken har rätt

¹⁶⁸ Jansson, s. 6.

¹⁶⁹ "Summary of national legislation on banking secrecy".

¹⁷⁰ Bökmark, s. 26.

¹⁷¹ Svenska Bankföreningens remissyttrande över Riksgäldskontorets hemställan om ändring av bankrörelselagens regler om banksekretess (Fi2002/1190).

(men ej är skyldig) att lämna ut uppgifter kan det vara lämpligt att banken uppmanar den som begär uppgifterna att skaffa ett medgivande från kunden. I andra fall är det lämpligt att banken aviserar kunden i efterhand om att uppgifter lämnats ut.¹⁷²

6.3.1 Samtycke av bankkunden

Banksekretessregeln är dispositiv så till vida att en bankkund i ett särskilt fall kan ge sitt uttryckliga eller underförstådda samtycke till att banken lämnar ut viss upplysning till utomstående. Samtycke anses inte kunna lämnas på förhand genom att banken förelägger kunden allmänna villkor med sådant innehåll.¹⁷³

Med kundens samtycke har banken således rätt att utlämna information om kunden.¹⁷⁴ Samtycke kan exempelvis lämnas av bankkunden i form av fullmakt för annan att få ta emot upplysningen.¹⁷⁵ Det är mycket viktigt att för banken att hålla sig inom samtyckets gränser.

Är omständigheterna sådana att kunden får förutsättas acceptera att uppgifter utges har banken rätt att lämna ut uppgifterna. Ett exempel är att den som accepterar betalning med kort där kortinnehavarens konto debiteras anses ha rätt att kontrollera om det finns täckning för den aktuella betalningen på kontot.¹⁷⁶

Banken måste utge information i det fall kundens intressen skadas genom att information inte ges och banken borde förstått att det kunde vara till skada för kunden.¹⁷⁷

I alla de tre skandinaviska länderna finns det en möjlighet för kunden att samtycka till utlämnande av kunduppgifter. Det är dock endast Danmark som har ett i lag reglerat samtycke. I 10 § 1 stycket lov om finansiel virksomhed anges att samtycke skall avges skriftligen. Det skall framgå av samtycket vilka typer av uppgifter som får lämnas, vem som får mottaga uppgifterna samt för vilka ändamål ett utlämnande kan ske. I 10 § uppställs kravet att kunden skall få tillräckligt med information så att han vet vad han samtycker till. De danska reglerna föreskriver dessutom att kunden en gång per år skall upplysas om vilka typer av uppgifter som kan lämnas ut, för vilket ändamål utlämnandet kan ske och till vem.

¹⁷² Nial, s. 90 f. Kunden skall ej aviseras när det kan äventyra en brottsutredning.

¹⁷³ SOU 1999:82, s 95.

¹⁷⁴ Syftet till att en kund begär att upplysningar skall utges kan vara att ge extra tyngd åt uppgifter som kunden själv har lämnat. Jansson, s. 9 och <http://www.konsumentbankbyran.se>.

¹⁷⁵ Exempelvis till den som skall gå i borgen för kundens skulder.

¹⁷⁶ Nial, s. 70 f.

¹⁷⁷ Donner, s. 294.

I Norge uppställs ett krav på att kunden, vid avgivande av samtycke, informeras om vad för slags information som kan komma att utges och till vem. Det skall dessutom informeras om att kunden kan avstå från att ge samtycke och att kunden när som helst kan dra tillbaka samtycket.¹⁷⁸

Varken Sverige eller Norge har ett krav på skriftlighet. I NOU 1998:14 föreslås dock att även Norge skall införa ett krav på skriftligt samtycke. I både Norge och Sverige kan vissa fall det konkreta uppdraget innebära att samtycke föreligger.

6.3.2 Tvist inför domstol mellan bank och kund

Vid pågående tvist inför domstol mellan bank och kund har banken rätt att utge uppgifter som annars vore sekretessbelagda, exempelvis när banken kräver ersättning för övertrassering av konto. Denna rätt att utge sekretessbelagda uppgifter begränsas dock till frågor av betydelse i målet. Domstolen måste avgöra vad som kan vara av betydelse i målet och vittneseden förutsätter att vittnet förtäljer hela sanningen och intet förtiger.¹⁷⁹

6.3.3 Kreditupplysning

Enligt kreditupplysningslagen 5 a § hindrar inte banksekretess i bankers och kreditmarknadsföretags verksamhet att uppgifter om lämnade krediter och om betalningsförsummelse och kreditmissbruk utväxlas för kreditupplysningsändamål. Utväxlingen får ske inom en krets som utgörs av bland annat dessa företag samt företag som har tillstånd att bedriva kreditupplysningsverksamhet.

Av förarbetena¹⁸⁰ framgår att reglerna om tystnadsplikt sätts ur spel bara så långt att uppgifterna kan lämnas ut till de företag som angetts i lagen. 5 a § innebär inte någon skyldighet att lämna ut information utan endast att tystnadsplikten inte hindrar att de aktuella uppgifterna lämnas ut.

6.3.4 Åklagare och polismyndighet

Genom beslut om husrannsakan, RB 28 kap., och beslag, RB 27 kap., kan åklagare och polismyndighet begära upplysningar av banken.

¹⁷⁸ Rundskriv 11/2000.

¹⁷⁹ Rättegångsbalken 36:6 ger en rätt, men dock ingen skyldighet, för vittne att vägra lämna uppgifter som utgör yrkeshemlighet, se nedan.

¹⁸⁰ Prop. 1996/97:65 s. 66.

Förutom skyldigheten att vittna i domstol¹⁸¹ och att lämna uppgifter till polisen enligt lagen om penningtvätt finns det i övrigt ingen i lag föreskriven skyldighet för bank eller bankanställd att lämna ut uppgifter till åklagare och polis.

Redan inledande av en förundersökning anses dock bryta banksekretessen trots att en uttrycklig bestämmelse därom saknas.¹⁸² En bank får i en pågående förundersökning exempelvis lämna uppgifter om kunds banktillgodohavanden om uppgifterna behövs för utredningen. Bankens revisorer är också skyldiga att på begäran lämna upplysningar om bolagets angelägenheter under förundersökning i brottmål.

Eftersom det inte anses obehörigt av banken att förse åklagare eller polis med upplysningar för en brottsutredning lämnar bankerna ut sådana upplysningar. Det förutsätts dock att begäran om upplysningar grundas på misstanke om brott och har framställts av befattningshavare i ansvarig ställning.

Då det finns skäl att misstänka brott har banken inte endast en rätt utan även en skyldighet att meddela detta till polis för utredning. Banken är då berättigad att lämna ut nödvändiga upplysningar. I dessa situationer skall kunden givetvis inte aviseras att uppgifter lämnas ut om det kan äventyra en polisundersökning om misstänkt brott.¹⁸³

Frågan om bankernas upplysningsskyldighet till åklagare och polismyndighet utreds för närvarande av Regeringskansliet som överväger om Regeringen skall föreslå en uttrycklig skyldighet för banker att lämna uppgifter om enskildas förhållanden till bland andra åklagare under förundersökning.¹⁸⁴ Ett liknande förslag finns i Norge.¹⁸⁵

6.3.5 Penningtvätt

I samband med Sveriges tillträde till EES-avtalet trädde penningtvättslagen¹⁸⁶ i kraft. ”Lagen har till syfte att förhindra sådana åtgärder med avseende på egendom som har förvärvats genom brott, som kan medföra att denna egenskap hos egendomen fördöljs, att den brottslige får möjlighet att undandra sig rättsliga påföljder eller att återskaffandet av

¹⁸¹ Kommer att behandlas nedan.

¹⁸² Ekonomisk brottslighet och sekretess, Betänkande av Ekosekretessutredningen, SOU 1999:53 s. 313.

¹⁸³ Jansson, s. 7, Svensson mfl, s.111.

¹⁸⁴ Telefonsamtal med Regeringskansliet.

¹⁸⁵ Justitiedepartementets förslag finns i ett höringsnotat (höringsfrist 1. mars 2001) med titeln: Forslag om ändringar i straffeprocessloven och enkelte andre lover (hurtigere straffesaksbehandling, varetektsfengsling i isolasjon mv.)

¹⁸⁶ Lag (1993:768) om åtgärder mot penningtvätt.

egendomen försvåras, samt sådana åtgärder som innefattar förfogande över och förvärv, innehav eller brukande av egendomen (penningtvätt).”¹⁸⁷

Den år 1993 tillkomna lagen om åtgärder mot penningtvätt har inneburit att banksekretessen i viss mån utsträckts till att gälla även mot kunden själv. Om banken misstänker att pengar kan härröra från brottslig verksamhet av allvarigare slag, exempelvis inkomster från narkotikahandling eller allvarigare ekonomisk brottslighet, är banken skyldig att genomföra en granskning. Banken ska då till polisen överlämna samtliga uppgifter, som tyder på att penningtvätt förekommit och banken är även skyldig att på begäran lämna de ytterligare uppgifter som behövs för utredningen. Banken är därefter förhindrad att upplysa kunden om att en granskning genomförts eller uppgifter överlämnats till polisen eller att polisen genomför en undersökning. En bank eller en anställd i bank som lämnar uppgifter till polisen med stöd av lagen får inte göras ansvarig för brott mot banksekretessen om det finns anledning att räkna med att uppgifterna borde lämnas.¹⁸⁸

Som tidigare nämnts har EU kommit med ett nytt penningtvättsdirektiv.¹⁸⁹ EU-medlemsstaterna Sverige och Danmark och även Norge som medlem av EES är skyldiga att implementera direktivet i nationell lagstiftning före den 15 juni 2003.

6.3.6 Kronofogdemyndighet

Banken har en skyldighet att lämna kronofogdemyndigheten uppgift om tillgångar till vägledning för utmättningsbeslut, UB 4:15.¹⁹⁰ Kronofogden behöver i detta sammanhang inte visa fog för sin begäran förutsatt att den avser konto, depå eller uppgift om bankfack.¹⁹¹

Det är vanligt att kronofogdemyndigheter vill veta om utmätningsskyldiga har bankfack. Banken måste ge myndigheten besked om detta.¹⁹²

¹⁸⁷ SOU 1999:82 s. 96-97.

¹⁸⁸ Jansson, s. 3.

¹⁸⁹ 2001/97/EEG.

¹⁹⁰ För att förenkla den praktiska hanteringen av förfrågningar från kronofogdemyndigheterna, har man kommit överens om vissa rutiner och blanketter. I brådskande fall kan bankerna dock ej hindra att en kronofogdemyndighet exempelvis öppnar ett bankfack eller får upplysningar om kunden. Jansson, s. 7f.

¹⁹¹ Donner, s. 295.

¹⁹² Jansson, s. 8.

6.3.7 Skattemyndigheten

Enligt 3 kap. 22-24 §§ lag (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter och 8 § taxeringslagen (1990:324) är banken skyldig att lämna vissa uppgifter till skattemyndigheten för att möjliggöra en riktig taxering.¹⁹³ Därvid anges att informationen enbart skall avse gottgjord ränta, inestående medel, ränteinkomster, skuld till bank samt uppgifter om transaktioner under viss angiven tid.

Huvudregeln är att myndigheten klart måste ange viss person.¹⁹⁴ Skattemyndighet behöver inte särskilt misstänka någon person för att begära information från banken om denne.¹⁹⁵

6.3.8 Finansinspektionen

Finansinspektionen¹⁹⁶ är tillsynsmyndighet för bankerna och har därför rätt att få de upplysningar som behövs för tillsynsverksamheten.

Enligt BRL 7:1 skall banken utge de upplysningar om sin verksamhet och därmed sammanhängande omständigheter som finansinspektionen begär.¹⁹⁷

6.3.9 Sveriges Riksbank

Bankerna har en skyldighet att till Riksbanken lämna uppgifter om valutatransaktioner för kunders räkning till och från utlandet. Syftet med detta är att tillgodose statistiken över betalningsbalansen.¹⁹⁸ Se Lag om betalning till och från utlandet (1990:750).¹⁹⁹

¹⁹³ <http://www.konsumentbankbyran.se>

¹⁹⁴ Se dock RÅ 1929 s. 218 vari konstaterades att banken var skyldig att lämna uppgifter om 78 namngivna personer.

¹⁹⁵ Donner, s. 296

¹⁹⁶ Finansinspektionen hette tidigare Bankinspektionen.

¹⁹⁷ <http://www.konsumentbankbyran.se/>

¹⁹⁸ Uppgifter lämnas regelmässigt på enhetligt utformade blanketter. Bankpersonalen har till uppgift att se till att kunderna fyller i rätt blanketter eller på annat sätt lämnar erforderliga uppgifter i samband med utlandsbetalningar. Bankerna har rutiner utformats för hur informationen ska lämnas vidare till riksbanken. Jansson, s. 8.

¹⁹⁹ Donner, s. 299.

6.3.10 Internationell rättslig hjälp

I lag (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål finns dessutom bestämmelser om undantag från banksekretess i 5 kap. 10 §.²⁰⁰ Dessa regler bör även gälla i förhållande till domstol och kan ha betydelse exempelvis för att säkra tillgångar att användas för gottgörelse till brottsoffer.

Bestämmelserna innebär att tystnadsplikt enligt bankrörelselagen (1987:617), lagen (1991:981) om värdepappersrörelse och lagen (1992:1610) om finansieringsverksamhet inte hindrar att uppgifter lämnas i ärenden om rättslig hjälp som avser förhör i samband med förundersökning, husrannsakan eller beslag. Reglerna innebär att undantaget från banksekretessen skall gälla även för rättslig hjälp som någon av de internationella tribunalerna har begärt.²⁰¹

6.3.11 Andra myndigheter och organisationer

Riksdag och regering liksom myndighet har rätt att få den information som krävs för deras verksamhet. Se Sekretesslagen 14:1,14:2 och 14:5.²⁰²

Konkursförvaltaren har rätt till samma information som den konkursdrabbade skulle ha haft. Konkursförvaltaren skall ses som en legitim efterträdare till konkursgäldenären under den tid han utför sitt uppdrag.

En bank är även skyldig att lämna information till allmän försäkringskassa, domstol, eller riksförsäkringsverket om informationen skulle begäras med anledning av kontokunds ansökan om pension.

En bank har skyldighet att lämna överförmyndare upplysning angående omyndigs värdehandlingar som finns i förvar hos banken.²⁰³

Det händer att banken lämnar uppgifter till myndigheter utan att det finns en juridisk skyldighet att göra detta. Nial menar att: ”Bankerna har tydligen ingen skyldighet att lämna sådana uppgifter. Därmed är ej sagt, att en bank, som lämnar ut dylik uppgift, skall anses ha överträtt sekretessbestämmelsen. Om viktigare allmänna intressen kan anses kräva att upplysningarna lämnas och något lojalt intresse för bankkunden inte synes stå i vägen, torde upplysningarna kunna lämnas. I tveksamma fall bör dock sekretess iakttagas.”²⁰⁴

²⁰⁰ 10 § stadgar: ”Undantag från banksekretess 10 § Den som har tystnadsplikt enligt 1 kap. 10 § första stycket bankrörelselagen (1987:617), 1 kap. 8 § första stycket lagen (1991:981) om värdepappersrörelse eller 1 kap. 5 § lagen (1992:1610) om finansieringsverksamhet får trots det lämna uppgifter i ärenden om rättslig hjälp med förhör i samband med förundersökning eller med husrannsakan eller beslag.”

²⁰¹ Prop. 2001/02:88

²⁰² Donner, s. 296.

²⁰³ Jansson, s. 8.

²⁰⁴ Nial, s. 18.

6.3.12 Andra än myndigheter

Banker kan även ha en skyldighet att lämna uppgifter till andra än myndigheter. Det gäller exempelvis i förhållande till bankens aktieägare på bolagsstämman. Arbetsgivare har en på arbetsrättsliga regler grundad informationskyldighet gentemot arbetstagarorganisation i förhållande till vilken arbetsgivaren är bunden av kollektivavtal. Hur denna står sig i förhållande till banksekretessen är inte helt klarlagt.²⁰⁵

Huvudregeln är att tredje man inte kan ta del av information avseende annan än honom själv, om han inte agerar enligt bevislig fullmakt. Det finns dock situationer då tredje man har ett direkt intresse att få information.²⁰⁶ Den som fått fullmakt att företräda en bankkund har naturligtvis rätt till upplysningar om kunden inom ramen för fullmakten och den befullmäktigades uppdrag.²⁰⁷

Förmyndare för den omyndige är berättigad att få upplysningar av banken om den omyndiges bankförhållanden. God man och förvaltare, som är utsedd enligt föräldrabalken, har rätt att erhålla uppgifter om den som uppdraget gäller, inom ramen för uppdraget.²⁰⁸

En bankkunds dödsbo har rätt att av banken få upplysningar om kundens alla förhållanden till banken som är av betydelse för dödsboet.²⁰⁹ Behörig företrädare för dödsbo kan vara bouppteckningsman (förordnad av tingsrätt), testamentsexekutor eller dödsbodelägarna. För svenskt konkursbo har konkursförvaltaren rätt att få upplysningar om konkursboets bankförbindelser.

Borgensman eller pantsättare, har i allmänhet (på grund av att låntagaren får antas samtycka) rätt att av banken få upplysningar om skulden. Denna rätt omfattar dock inte låntagarens övriga affärer med banken.²¹⁰ Om något inträffar som avsevärt ökar borgensmannens risk torde banken vara skyldig att meddela borgensmannen detta.²¹¹

Äktenskapsbalken anger uttryckligen att makar är skyldiga att lämna varandra de upplysningar som krävs för att de skall kunna bedöma sin ekonomiska situation.²¹² En bank är emellertid inte bunden av detta stadgande, utan bör av hänsyn till banksekretessen kräva ett dokumenterat godkännande av den make som är kund i banken. Banken kan inte heller

²⁰⁵ Nial, s. 62 ff.

²⁰⁶ Donner, s. 299.

²⁰⁷ Jansson, s. 10.

²⁰⁸ Banken måste noga kontrollera uppdragets innehåll innan uppgifter lämnas. Jansson, s. 10.

²⁰⁹ I första hand sådana uppgifter som erfordras för bouppteckningen.

²¹⁰ Jansson, s. 10.

²¹¹ Donner, s. 218.

²¹² Jansson, Westman, s. 13. Detta gäller särskilt i samband med skilsmässor.

utan vidare lämna upplysningar till den ena maken om exempelvis den andre makens tillgodohavanden i banken. En sådan upplysning bör endast lämnas om det är uppenbart att det ligger i den kontohavande makens intresse att uppgiften lämnas ut.

En bank kan ha skyldighet att utge uppgifter till kunders revisorer. Om revisorerna inte får de uppgifter de begärt av exempelvis ledningen för ett bolag, bör banken på grund av sin avtalsrelation med bolaget anses skyldig att ge revisorn de aktuella upplysningarna under förutsättning att de faller inom revisorns granskningsområde.²¹³

Om det i ett kreditförhållande från början varit klart att krediten så småningom ska föras över till ett annat kreditinstitut får banken lämna institutet erforderliga upplysningar om krediten och om kunden för att överföring skall kunna genomföras.²¹⁴

Som tidigare nämnts kan en bank röja uppgifter till en annan bank om båda bankerna gemensamt deltar i kreditgivning till kund. Det bör dock tilläggas att närmare föreskrifter inte finns i denna fråga.²¹⁵

Enligt Nial finns det ytterligare fall när en bank kan ha rätt att lämna ut uppgifter om en bankkunds förhållanden till ett privat rättssubjekt, antingen på den grunden att fast praxis föreligger eller att omständigheterna är sådana att kunden får förutsättas acceptera att uppgifterna utges (se ovan).²¹⁶

6.3.13 Vittnesmål inför domstol

Bankanställda är liksom alla andra medborgare skyldig att vittna inför domstol. I princip skall allt som har betydelse för målet uppges. Banksekretess utgör enligt RB 36 kap. 5 § inget hinder för att avge vittnesmål om exempelvis en privatpersons bankförbindelser. Ett vittne kan emellertid enligt RB 36 kap. 6 § slippa röja yrkeshemligheter.²¹⁷ Den bankanställda bör därför göra domstolen uppmärksam på banksekretessen. I NJA 1995 s. 347 ansågs vissa instruktioner från en bank till dess tjänstemän utgöra yrkeshemligheter. I rättsfallet NJA 1999 s. 469 ansågs en banks tio år gamla interna kreditinstruktion utgöra en företagshemlighet. Ett vittnes rätt att vägra uttala sig är inte ovillkorlig utan rätten skall väga mot varandra de olika intressen som är i fråga. Det är således domstolens uppgift att besluta vad den bankanställda kan uppges.²¹⁸

²¹³ Nial s. 70.

²¹⁴ Jansson, s. 11.

²¹⁵ Donner, s. 299.

²¹⁶ Se Nial s. 71.

²¹⁷ Se vidare Fitger.

²¹⁸ Jansson, s. 7.

Även när rätten förelägger banken att förete skriftlig handling som bevis, så kallat editionsföreläggande, RB 38 kap., är banken skyldig att lämna uppgifter om kund.²¹⁹ Den som framställer ett editionsyrkande skall ange vad han vill styrka med beviset och den eller de handlingar yrkandet avser. I den mån handlingarna inte kan identifieras exakt kan det enligt HD, i NJA 1998 s. 590 (I), räcka att parterna anger att yrkandet avser en viss kategori av handlingar eller alla handlingar som är av betydelse för ett noga beskrivet bevisstema. I rättsfallet förelade HD en bank att lämna ut ”handlingarna i kärandens kreditakt”.²²⁰

6.4 Ansvariga och sanktioner vid brott mot tystnadsplikt

Av BRL 1 kap. 10 § framgår att det inte följer något straffrättsligt ansvar för överträdelse av banksekretessen.²²¹ En kund som har lidit en ekonomisk skada till följd av att banken röjt uppgifter om honom har dock rätt till skadestånd av banken om inte banken visar att uppgiftslämnandet var behörigt.²²² Bankkunden måste dock först kunna visa att han lidit en skada på grund av att banksekretessen brutits.²²³ Banken har dessutom en möjlighet att använda disciplinära åtgärder enligt arbetsrätten mot den anställde.²²⁴

Enligt 7 kap. BRL skall Finansinspektionen ingripa med sanktioner mot den bank som åsidosatt banksekretessregeln.

I 10 § BRL anges inte vem som är skyldig att följa tystnadsplikten. Det får dock anses klart att banken själv är bunden av regeln. Av detta följer att banken är ekonomiskt ansvarig för brott mot tystnadsplikten begångna av ledamöter av bankens ledningsorgan (styrelseledamöter och verkställande direktör), och andra personer för vilkas handlingar banken på grund av avtalsförhållandet till kunderna ansvarar enligt allmänna avtalsregler, det vill säga de som är anställda i banken och i sitt arbete får kännedom om kunders förhållanden.

Banken torde bli ansvarig även om ovannämnda personer först efter anställningen upphört avslöjar vad de under anställningen erfarit om en

²¹⁹ Banksekretess utesluter således inte ett editionsföreläggande, se RH 1997: 46.

SOU 1999:82 s. 96. Undantag görs dock bland annat för handling vars innehåll utgör yrkeshemlighet, se vidare rättsfallet NJA 1995 s. 347.

²²⁰ I NJA 1998 s. 590 (II) riktade svaranden ett editionsföreläggande mot käranden avseende all skriftlig dokumentation rörande vissa i målet aktuella krediter. HD fann att de handlingar som avsågs med editionsyrkandet varken i erforderlig mån var specificerade eller var tillräckligt identifierade genom bevisstemat.

²²¹ I särskilda fall kan dock brott mot tystnadsplikten medföra straff enligt BrB 10 kap. 5§ (trolöshet mot huvudman).

²²² Om flera personer blir skadeståndsskyldiga ansvarar de solidariskt enligt 5:4 BRL.

²²³ <http://www.konsumentbankbyran.se>

²²⁴ Bökmark, s. 26.

kunds sekretessbelagda förhållanden. Banken får anses stå närmare än kunden att bära denna risk.²²⁵ Banken bör inte bli ansvarig om kunduppgifter röjs av enskilda aktieägare i banken eller av bankens revisorer.²²⁶

Nial anser²²⁷ att vållande, det vill säga uppsåt eller oaktsamhet, torde gälla beträffande bankers uppdragsavtal i allmänhet.²²⁸ Beträffande bankens tystnadsplikt i förhållande till kunden menar Nial att det kan ifrågasättas om inte strikt ansvar borde gälla. Skälen för strikt ansvar är bland annat bankkundens rätt att kräva att banken ovillkorligen ansvarar för de uppgifter kunden lämnat, att risken för banken följer naturligt av bankverksamheten och att tystnadsplikten är negativ. Att tystnadsplikten är negativ innebär att banken ej behöver utföra någon prestation utan endast behöver ställa sig passiv för att fullgöra tystnadsplikten.²²⁹ På grund av brist på rättspraxis menar Nial att det inte är klart huruvida gällande rätt bygger på vållande eller ej. En sannolik lösning är enligt Nial att vållande krävs men att banken måste visa att sekretessen inte brutits av uppsåt eller oaktsamhet.²³⁰

Om tystnadsplikten enbart hade kontraktuell grund skulle banken i princip bära hela ansvaret gentemot kunden för överträdelse av tystnadsplikten, eftersom det är banken och inte dess ledningsorgan eller personal som är kundens medkontrahent. Så är dock inte fallet. Det föreligger ett direkt ansvar gentemot bankkunderna även för vissa personer som inte är parter i avtalsförhållandet mellan banken och kunden.²³¹ I BRL 14 kap. 3 § finns det en särskild sekretessregel för revisorer. I andra stycket hänvisas till 1 kap. 10 § 1 meningen, vilket enligt Nial innebär att banksekretessregeln även gäller för revisorer.²³²

Bankens ”tjänstemän”, ”personal” och ”bankbolagens olika organpersoner samt befattningshavare i övrigt” är exempel på allmänna definitioner på vem som underkastas tystnadsplikten.²³³ Om andra personer som arbetar i bankens tjänst lämnar ut kunduppgifter blir de i regel inte ansvariga mot bankkunden.²³⁴ Gentemot banken blir dock såväl de som har eget skadeståndsansvar som andra till bankens personal hörande personer regressvis ersättningsskyldiga, om banken på grund av deras vållande blir

²²⁵ Banken blir dock ej ansvarig om det är en enskild aktieägare i banken eller en revisor som röjer de sekretessbelagda uppgifterna.

²²⁶ Nial, s. 19 f. Aktieägare och revisorer kan själva bli personligen ansvariga.

²²⁷ Nial, s. 20.

²²⁸ Inom avtalsrätten är huvudregeln att vållande är en förutsättning för ansvarsskyldighet. Strikt ansvar förekommer dock, vilket innebär ett ansvar utan vållande.

²²⁹ Banken är dock i vissa situationer skyldig att lämna ut uppgifter. Det kan vara mycket svårt för den anställde att i det enskilda fallet bedöma om denna skyldighet föreligger. Se nedan.

²³⁰ Nial, s. 20.

²³¹ Överträdelse av bankrörelselagen kan exempelvis grunda skadeståndsskyldighet för exempelvis styrelseledamot och revisor se 5 kap. 1-3 §§ BRL. Se vidare SOU 1999:82, s. 120 ff.

²³² Nial, s. 22. Se även BRL 4 kap. 17 §.

²³³ Nial, s. 23.

²³⁴ De står inte i avtalsförhållande till kunden.

skadeståndsskyldig. Detta följer av deras avtalsförhållande till banken och torde gälla även för den som efter att ha lämnat banken röjer kunduppgifter som han fått kännedom om när han var kvar i banken.²³⁵ Dock gäller enligt Nial att även annan än den som har ett eget skadeståndsansvar i särskilda fall kan bli direkt ansvarig gentemot kunden för brott mot tystnadsplikten.²³⁶ Trots att banksekretessregeln är så generellt utformad att den skulle kunna gälla envar kan den inte tolkas till att gälla för utomstående.²³⁷

I rättsfallet NJA 1987 s. 780 hade bank utlämnat uppgift om behållning på konto men vägrat att lämna uppgifter om förfluten tid. Tingsrätten ansåg sig inte kunna förelägga banken att utlämna den informationen och noterade att vid vägran att utlämna information berörda lagar inte uppställer några straffsanktioner.²³⁸

Anmärkas bör att skadestånd ej kan utgå om påvisbar eller enligt RB 35:5 uppskattningsbar skada ej föreligger. Bestämmelsen i 10 § bör dock enligt Nial tolkas så att röjandet av en kunds sekretessbelagda uppgifter strider mot lagen oavsett om skada och skadeståndsskyldighet uppkommer. När det föreligger brist på skadeståndsrättslig sanktion kan lagen ha en morallbildande verkan. Brytande av sekretessen, oberoende om skadestånd utgår eller ej, kan skada bankens anseende och föranleda disciplinära åtgärder mot den skyldige i banken.²³⁹

Allmänna reklamationsnämnden (ARN) har haft banksekretess uppe för prövning i ärende 2000-1116. Tvisten involverade en bankkund och FöreningsSparbanken AB och gällde utlämnande av kontonummer. Som grund anförde kunden att banken vid två tillfällen lämnat ut hennes lönekontonummer till en annan person vilket orsakat henne fysisk och psykisk skada samt inneburit extra arbete. Hon yrkade skadestånd med 10 000 kronor. Banken medgav att utlämnandet innebar ett brott mot banksekretessen och erbjöd ersättning med 1000 kronor. ARN ansåg att kunden ”för de olägenheter som det inträffade medfört för henne får anses skäligen tillgodosedd med den ersättning om 1000 kr som banken har erbjudit”. FöreningsSparbanken rekommenderades att, i enlighet med sitt medgivande, betala 1000 kr till kunden.²⁴⁰

²³⁵ Nial, s. 23.

²³⁶ Nials exempel är att en person i anslutning till sin anställning i banken av en kund fått ett uppdrag som enligt kundens uttryckliga eller underförstådda vilja med bankens medgivande skall utföras av just den personen. Nial konstaterar att det personliga ansvaret närmast är grundat i uppdragsavtalet men har praktiskt taget samma innebörd som ansvaret enligt regeln om banksekretess. Eftersom den aktuella personen fått uppdraget i egenskap av anställd i banken blir även banken ansvarig om den anställde bryter mot tystnadsplikten.

²³⁷ Nial, s. 24.

²³⁸ Donner, s. 294.

²³⁹ Nial, s. 21 ff.

²⁴⁰ ARN, ärende 2000-1611.

6.5 SOU 1999:82

Banksekretessen har under de senaste åren varit föremål för översyn av den statliga Banklagskommittén. Det har bland annat diskuterats om en straffrättslig sanktion skall införas.²⁴¹ I Banklagskommitténs betänkande Vårdslös kreditgivning samt sekretess i banker mm, SOU 1999:82 anges följande:

”De senaste årens utveckling på de finansiella marknaderna har inneburit att det affärsmässiga intresset hos olika finansiella företag eller företagsgrupper av att få tillgång till kundregister och annan kundinformation från andra delar av företaget eller gruppen har ökat. Samtidigt har informationsteknologins utveckling ökat tillgängligheten till kundinformation och ökat möjligheterna att samköra register. Till bilden skall även läggas att kommittén i huvudbetänkandet har föreslagit att en bank skall få möjlighet att dels i begränsad omfattning ägna sig åt icke-finansiell verksamhet direkt inom banken, dels ägna sig åt icke-finansiell verksamhet genom dotterbolag.”²⁴²

På grund av denna utveckling har Banklagskommittén konstaterat att det finns ett behov av att se över i vilken omfattning banksekretessen tillåter att information om kunder sprids mellan olika avdelningar inom en bank och inom koncerner och i koncernliknande förhållanden där banker ingår. Enligt kommitténs mening finns det ett behov av att utveckla och förtydliga de principer som tillämpningen av bestämmelsen om banksekretess bygger på. Kommittén anser att det, på grund av den mängd situationer som bestämmelsen är avsedd att täcka och på grund av områdets komplexitet, är lämpligt att i huvudsak bygga vidare på den litteratur och de fasta sedvänjor som utvecklats kring den nuvarande sekretessregeln.

Kommittén har föreslagit att sekretessbestämmelsen formuleras om så att den befintliga ”obehörighetsregeln” ändras till en ”behörighetsregel” för att därigenom markera att bevisbördan för att ett uppgiftslämnande är behörigt vilar på banken.

För att ange vilka som skyddas av banksekretessen har kommittén föreslagit begreppet ”kund”. Ändringen innebär inte någon förändring när det gäller vilka som skyddas av banksekretessen men utgör språkligt en viss modernisering.

Kommittén har för att ange vad som skyddas infört uttrycket ”uppgift” i singularis, för att därigenom understryka betydelsen av att varje uppgift om en kund prövas för sig.²⁴³

²⁴¹ Även Kreditmarknadskommittén hade denna fråga uppe till behandling. Se Svensson mfl, s. 108.

²⁴² SOU 1999:82, s. 14.

²⁴³ SOU 1999:82.

Svenska Bankföreningen avstyrker kommitténs förslag till ändringar av sekretessreglerna. Bankföreningen anser att kommittén inte har visat att det finns något behov av ändringar. ”Lagförslaget tillsammans med kommitténs överväganden om sekretessregelns framtida tillämpning innebär dock väsentliga förändringar av en under lång tid framvuxen praxis när det gäller tolkningen av banksekretessen. En följd härav skulle bli långtgående inskränkningar i de nuvarande, allmänt accepterade möjligheterna att lämna uppgifter till andra befattningshavare som behöver uppgifterna inom den egna banken, i ett koncernföretag eller i ett företag med vilket banken har ett koncernliknande förhållande. Bankföreningen anser således att den nuvarande sekretessregeln bör kvarstå oförändrad. Därmed undviks osäkerhet om huruvida den praxis som etablerats skall förändras i något avseende. Bestämmelsen har visat sig medge en smidig tillämpning som kan anpassas till strukturella och andra förändringar som påverkar den finansiella sektorn.”²⁴⁴

Kommitténs betänkande Vårdslös kreditgivning samt sekretess i banker mm, SOU 1999:82 bereds för närvarande inom Regeringskansliet. Med tanke på den kritik som framförts av remissinstanserna kan frågan ställas om det kommer bli några ändringar i svensk banksekretess.

²⁴⁴ Svenska Bankföreningens remissyttrande 1999-12-17.

7 Avslutande anmärkningar och sammanfattande analys

En viktig princip i bankers verksamhet är att uppgifter om kunder är konfidentiella. I samband med bankväsendet är denna princip internationellt känd som banksekretess.

Syftet med banksekretess är att åstadkomma ett förtroende mellan banker och deras kunder. Banksekretessen skyddar främst uppgifter om kundens ekonomiska förhållanden men även personliga uppgifter. Det finns situationer då banken åsidosätter banksekretessen, det vill säga då banken har skyldighet eller rätt att upplysa om kunders mellanhavanden med banken. Att kunden kan räkna med att upplysningar som kunden betrott banken med skyddas är en viktig förutsättning för etablering av det förtroendeförhållande, mellan kunden och banken, som krävs för en fungerande bankverksamhet.

Sverige, Danmark och Norge har alla lagstadgad banksekretess. Därtill kommer den självreglering som ligger i att den bank som missköter banksekretessen riskerar att tappa sina kunder.

I Sverige finns tystnadsplikten för banker i 1 kap. 10 § bankrörelselagen (1987:617). Tystnadsplikten förhindrar inte utlämnande av nödvändiga uppgifter till bankkunden eller till andra med bankkundens samtycke. Det finns även en rad upplysningsplikter som går före tystnadsplikten. Sekretessregelns sanktion är den skadeståndsskyldighet som kan uppkomma för banken och dess anställda.

I Danmark finns regler om banksekretess i lov om finansiel virksomhed §§ 4-10. Lov om finansiel virksomhed har till uppgift att försäkra att kunder utan oro kan lämna uppgifter till finansiella verksamheter och att dessa verksamheter inte utger kunduppgifterna utan stöd i lag eller samtycke från kunden. Den uppställer även krav på att kunder är tillräckligt informerade när de samtycker till att uppgifter utlämnas, samt att kunden inte utsätts för oönskad marknadsföring och rådgivning. Brott mot banksekretessen är straffsanktionerat.

De norska reglerna om banksekretess återfinns i § 18 forretningsbankloven respektive § 21 sparebankloven. Bestämmelserna innebär att anställda och revisorer i banken har tystnadsplikt om uppgifter som de genom sin ställning får vetskap om. Tystnadsplikten gäller till förmån för banken själv, andra banker och kunder i den egna banken eller annan bank. Tystnadsplikten gäller inte gentemot en person som enligt lag har rätt att kräva information, samt för bankens meddelanden från styrelsen eller någon som har fullmakt

från styrelsen till en annan bank. Bestämmelserna om tystnadsplikt är straffsanktionerade.

Huvudsyftet med bestämmelserna om tystnadsplikt är detsamma i Sverige, Norge och Danmark, det vill säga att beskydda kunderna, att förhindra att kunduppgifter missbrukas samt att bevara allmänhetens tillit till den enskilda institutionen och finansmarknaden som helhet.

Som ovan nämnts ligger det i bankernas intresse att respektera kundernas integritet för att inte riskera att tappa deras förtroende. Alla de tre skandinaviska länderna har bedömt att det är mest ändamålsenligt att tillgodose kundens integritetsintresse genom en lagfäst regel om banksekretess.

Både Sverige och Norge fick tidigt lagstadgad banksekretess. Först 1990 infördes en banksekretessregel i det danska regelverket. I alla tre länderna föreligger i vissa fall lagstadgad upplysningsplikt. Avgörande för hur långt upplysningsplikten sträcker sig beror av tolkning av de enskilda lagreglerna som berättigar tillgång till att kräva informationen. Många av undantagen från banksekretessen är de samma i alla tre länderna. Som exempel kan nämnas att banker i alla länderna är skyldiga att årligen lämna uppgifter till sitt lands skattemyndighet. Vid brott mot banksekretess föreligger straffsanktion i både Danmark och Norge medan Sverige endast har skadeståndsskyldighet som sanktion.

Vid en jämförelse av lagreglerna i Sverige, Danmark och Norge, är de danska banksekretessreglerna mer omfattande och till viss del strängare när det gäller möjlighet till undantag från tystnadsplikten. De svenska och norska lagreglerna är till sin ordalydelse generellt hållna vilket innebär att de har medgett en tolkning som är flexibel över tiden.²⁴⁵ De danska reglerna har genomgående varit mer detaljerade och därför har reglerna ändrats i samband med utvecklingen.

I både Sverige och Norge anges uttryckligen i doktrin att tystnadsplikten inte hindrar att nödvändig information utväxlas inom banken. De sekretessbelagda uppgifterna får dock endast lämnas ut till personer som behöver dem i samband med bankens verksamhet. Av den danska lagstiftningen följer att ett utlämnande inte får vara "uberettiget" och att det måste finnas en "ledelsemässig eller företagsmässig" grund för utlämnandet. Detta torde innebära en något mer begränsad möjlighet för danska banker att internt lämna ut information.

Både de danska och norska reglerna är direkt riktade mot ett antal personer i banken medan den svenska regeln är mer generellt utformad. Den norska banksekretessen skiljer sig från både den svenska och den danska i det

²⁴⁵ Den svenska sekretessbestämmelsen har genom sitt begrepp "obehörigen" medgett en tolkning som är flexibel över tiden.

avseendet att styrelsen i norska banker får utge kunduppgifter till andra "utomstående" banker.

De finansiella marknadernas expansion och informationsteknologins utveckling har gjort det lättare att komma åt information om kunder och ökat möjligheterna att samköra register. Detta har påverkat banksekretessen. I takt med att de finansiella marknaderna har blivit mer komplicerade och antalet finansiella instrument och tjänster har ökat har även bankens intresse växt av att kunna sprida kundinformation i den utsträckning som banken finner affärsmässigt motiverat. Det har således på senare år funnits en vilja från finansföretagen att det skall finnas sätt att göra undantag från sekretessen. En viktig grund till detta är uppkomsten av finansiella koncerner. De nya företagsstrukturerna innebär att kunduppgifterna ofta finns i koncerngemensamma register. Genom att utväxla kunduppgifter mellan koncernbolag kan det uppnås bättre beslutsunderlag. Etablering av gemensamma elektroniska kundregister mellan koncernbolag ger betydande fördelar för koncernen.²⁴⁶

I Danmark kan, både inom och utom en koncern, "sædvanlige" kundupplysningar utlämnas för att administrativa uppgifter skall kunna utföras. "Sædvanlige" kunduppgifter får inte lämnas ut till användning för marknadsföring eller rådgivning. Exempel på "sædvanlige" kundeopplysninger är: namn, kön, adress, ställning, medborgarskap, kundens död, utvandring eller försvinnande etc.

Huvudregeln är att uppgifter inte får utlämnas till användning för marknadsföring eller rådgivning, om inte kunden har gett sitt samtycke till utlämnandet. Kravet om samtycke kan endast i frångås, i fråga om utväxling inom koncernverksamhet, om följande villkor är uppfyllda. Det skall vara fråga om generella kunduppgifter som utgör grund för indelning i kundkategorier, exempelvis uppgifter om kundens namn, adress, kön, ålder, att kunden är husägare, bilägare, dataägare eller liknande. Däremot får banken inte utan samtycke lämna ut uppgifter som avslöjar rent privata förhållanden hos kunden. Det är inte heller möjligt att utge mer detaljerade kunduppgifter exempelvis uppgifter av personlig eller ekonomisk karaktär. För utlämnande krävs att en intresseavvägning sker. Det skall dessutom vara fråga om ett utlämnande till en koncernverksamhet vilken är ålagd tystnadsplikt som nämnts i § 4, stycke 1 lov om finansiel virksomhed.

I Norge gäller tystnadsplikten som huvudregel även inom en koncern. Det anges dock att tystnadsplikten inte räcker längre än behovet av sekretess. Sekretessen omfattar exempelvis inte enskilda kunduppgifter av neutral karaktär så som namn, adress, födelsedatum, telefon, yrke och organisationsnummer. Utväxlingsmöjligheten gäller även en uppgift om koncerntillhörighet och generella uppgifter om kundförhållandets art. Dessa uppgifter skall kunna registreras i ett centralt kundregister. Utväxling av

²⁴⁶ NOU 2001:23.

uppgifter som exempelvis kontoinnehåll, storlek på lån och liknande får inte ske. Uppgifterna får inte heller vara av känslig natur. För utlämnande av dessa uppgifter krävs ett aktivt skriftligt samtycke.

Nial anser att det inom koncernliknande förhållanden finns utrymme för banken att lämna kunduppgifter till ett annat bolag inom koncernen i den mån det är erforderligt för det andra bolagets rörelse. Enligt Svenska Bankföreningens riktlinjer skall frågan om utväxling av kunduppgifter inom finansiella koncerner besvaras utifrån syftet med användningen av uppgifterna. Tillåtna syften är exempelvis att uppgifterna behövs för att bedriva verksamheten på ett affärsmässigt sätt och i enlighet med lagar och föreskrifter samt att uppgifter behövs som underlag för riskhantering. Även att kunduppgifter behövs som underlag för rådgivning och marknadsföring av finansiella tjänster eller tjänster eller produkter med nära anknytning till sådana tjänster, utgör ett godtagbart syfte. En bedömning måste dock göras för vad som kan antas vara i kundernas intresse. Om något av ovan angivna syften föreligger krävs dessutom att sekretesskyddet följer kunduppgifterna.

Alla de tre länderna tillåter således i viss mån att upplysningar om kunder lämnas vidare inom en koncern. En skillnad är dock att Sverige i sina riktlinjer riktat in sig på syftet med användningen medan Danmark och Norge talar om uppgifternas karaktär som ”sædvanlige” och generella respektive neutrala kunduppgifter. Det är svårt att säga hur stor likhet eller skillnad det i praktiken är mellan ländernas möjlighet till utväxling av kunduppgifter inom koncerner. Tolkningsutrymmet om vilka uppgifter som kan lämnas ut torde dock vara mindre i Danmark på grund av den omfattande och detaljerade regleringen av sekretessen. Baserat på informationen ovan verkar det vidare som om möjligheterna till utväxling av kundupplysningar inom finansiella koncerner är något större i Sverige, än i Norge och Danmark.

Främst i Norge, men även i Sverige, har frågan om outsourcing behandlats. Båda länderna tillåter att kunduppgifter lämnas ut till externa företag och personer, dock med en rad krav, bland annat att avtalet skall innehålla en sekretessförbindelse.

Specifikt för Danmark är att det i lag finns föreskrivet att mottagaren av utlämnade kunduppgifter skall omfattas av banksekretessen. I Sverige finns inte denna uttryckliga regel men Svenska Bankföreningen har som tidigare nämnts uttalat att tystnadsplikten vid utlämnande inom finansiella koncerner alltid skall upprätthållas och följa med uppgifterna. Nial har dessutom angett att det är lämpligt att banker vid utlämnande av kunduppgifter upplyser mottagaren om att de endast får användas för det ändamål de begärts.

I alla de tre skandinaviska länderna finns det en möjlighet för kunden att samtycka till utlämnande av kunduppgifter. Det är dock endast Danmark som har ett i lag reglerat samtycke. Enligt 10 § lov om finansiel virksomhed skall samtycke avges skriftligen. Banken har dessutom gentemot kunden ett utbrett informationsansvar. Varken Sverige eller Norge har som huvudregel

ett krav på skriftlighet. I Norge krävs dock ett aktivt skriftligt samtycke vid utväxling av vissa kunduppgifter inom en koncern. Frågan om samtycke har behandlats i Rundskriv 11/2000. Där anges att kunden vid avgivande av samtycke bland annat skall informeras om vad för slags information som kan komma att utges och till vem. I NOU 1998:14 finns ett förslag på införande av ett skriftligt samtyckeskrav i norsk lagstiftning. I både Norge och Sverige kan enligt gällande rättsläge i vissa fall det konkreta uppdraget innebära att samtycke föreligger utan att kunden uttryckligen samtyckt.

Medan Danmark har alldeles nya regler på banksekretessområdet, förekommer fortfarande diskussioner om nya mer detaljerade regler i Sverige och Norge. Norge har kommit något längre än Sverige och har fått bra stöd för sitt lagförslag, NOU 2001:23. Den svenska Banklagskommitténs betänkande SOU 1999:82 bereds för närvarande inom Regeringskansliet och med tanke på den hårda kritik förslaget fick från en rad remissinstanser, däribland Bankföreningen, anser jag att det är mycket tveksamt om det kommer att leda till någon ändring av banksekretessen.

Banksekretessfrågor har förekommit i många olika utredningar, bland annat om EKO-sekretess, uppgiftslämnande till åklagarmyndighet, kronofogdemyndighet mm. Både det norska och svenska förfarandet vid utlämning av uppgifter till bland annat polis och åklagare är i många fall oklart och därför i behov av effektivisering. Frågan utreds för tillfället av Regeringskansliet som överväger om Regeringen skall föreslå en uttrycklig skyldighet för banker att lämna uppgifter om enskildas förhållanden till bland andra åklagare under förundersökning. Ett liknande förslag finns i Norge.

Även i framtiden kommer en bank ha rätt att bryta sekretessen när det fordras för att banken skall kunna fullgöra ett uppdrag från en kund, när en kund lämnat sitt samtycke, när banken har en i lag föreskriven uppgiftsskyldighet, exempelvis gentemot skattemyndigheten, och i vissa andra situationer.

Inom EU finns sedan lång tid en strävan att skapa en enad marknad för finansiella tjänster. Alla länder inom EU har emellertid fortfarande sina egna banksekretessregler, vilka är mer eller mindre långtgående.

Banksekretessreglerna är intressanta ur många aspekter. Den ekonomiska brottsligheten är ett stort globalt problem. Öppnare gränser och en mer internationaliserad ekonomi har öppnat nya vägar för internationell ekonomisk brottslighet. EU-länderna kämpar gemensamt för en effektivare brottsbekämpning inom EU. Det är i detta avseende viktigt att de olika ländernas banksekretess inte hindrar utredningen av brottslighet. Inom EU är bekämpningen av skattebedrägeri, penningtvätt och annan ekonomisk brottslighet av hög prioritet och omfattande arbete pågår för att komma till rätta med problemen. Det har funnits många diskussioner om hur man skall komma förbi den hårda sekretessen i exempelvis länder som Luxemburg för

att komma till rätta med den ekonomiska brottsligheten. EU och FN har dock under de senaste åren utökat kravet på undantag från den nationella banksekretessen.

Den framtida utvecklingen för sannolikt med sig att banker kommer att vara tvungna att lämna ut fler uppgifter. Sverige, Danmark och Norge har jämfört med många övriga EU-länder kommit långt på detta område.

Den ökade bekämpningen av terrorism kan dessutom leda till ökade önskemål från andra länder att få uppgifter om kunder i svenska, danska och norska banker. Dessa önskemål får hanteras genom ett utökat samarbete mellan myndigheterna i de olika länderna, så att förfrågningar till en nationell bank alltid kommer från en nationell myndighet. På grund av det internationella intresset av att effektivisera brottsbekämpningen kommer troligen undantagen från banksekretess att öka även i framtiden.

Bilaga A

Bekendtgørelse om sædvanlige kundeoplysninger i finansielle virksomheder

I medfør af § 5, stk. 4, i lov nr. 501 af 7. juni 2001 om finansiel virksomhed, fastsættes:

Sædvanlige kundeoplysninger

§ 1. Ved sædvanlige kundeoplysninger i lov om finansiel virksomhed forstås de oplysninger, som er nævnt i §§ 2-5.

Fælles oplysninger

§ 2. Ved sædvanlige kundeoplysninger forstås oplysninger om en kunde vedrørende:

- 1) Navn.
- 2) Køn.
- 3) Adresse.
- 4) Stillingsbetegnelse.
- 5) CPR-nr.
- 6) Ændring af CPR-nr.
- 7) Statsborgerskab.
- 8) Kundens død, udvandring eller forsvinden.
- 9) Adresser i forbindelse med elektronisk kommunikation, herunder telefon-, telefax- og telexnummer samt e-mail-adresse.
- 10) Virksomhedsnummer, herunder CVR-nummer.
- 11) Virksomhedsform.
- 12) Koncernrelationer (moder-/datterselskab).
- 13) Branchekode.
- 14) Landekode.
- 15) Sprogkode.
- 16) Valutarisk status for valutaudlændinge.
- 17) Valutakoder.
- 18) Oplysning om at kunden har afgivet legitimations- og identifikationsoplysninger i henhold til lov om forebyggende foranstaltninger mod hvidvaskning af penge.
- 19) Placering i kundekategori, når placeringen ikke indeholder information om kundens indtægts- og formueforhold eller virksomhedens vurdering af kunden i øvrigt.
- 20) Friholdt beløb (realrenteafgift).
- 21) Skatteindberetningskode.
- 22) Konstrueret kundenummer og produktnummer, herunder lånenummer, kontonummer og policenummer.
- 23) Produktbeskrivelse.

- 24) Aftalegrundlag forudsat at dette grundlag ikke indeholder information om kundens indtægts- og formueforhold eller virksomhedens vurdering af kunden i øvrigt.
- 25) Oprindelig hovedstol/maksimum.
- 26) Aktuelle størrelse på konti og depoter, herunder restgæld på lån forudsat at eventuelle restancer ikke kan udledes heraf.
- 27) Omkostninger, herunder stiftelsesprovision, lånesagsgebyr og styktillæg, forudsat at omkostningerne ikke indeholder information om kundens indtægts- og formueforhold eller virksomhedens vurdering af kunden i øvrigt.
- 28) Renteoplysninger forudsat at oplysningerne ikke indeholder information om kundens indtægts- og formueforhold eller virksomhedens vurdering af kunden i øvrigt.
- 29) Hvilken medarbejder og afdeling der har bevilget engagementet eller tegnet forsikringen.
- 30) Kundeeksperderende medarbejder og afdeling.
- 31) Kundens ønske om totalrådgivning.
- 32) Foretrukne korrespondanceform.
- 33) Kontaktperson hos erhvervskunden.
- 34) Hvilke personer der kan forpligte erhvervskunden.
- 35) Tidspunkt for etablering og ophørstidspunkt af kundeforhold og det enkelte produkt, herunder handelsdato og handelstidspunkt.
- 36) Betalingssted og administration.
- 37) Opkrævningsform.
- 38) Oplysninger om hvilken periode en bestemt indbetaling vedrører.
- 39) Materiale som kunden ønsker at modtage.
- 40) Størrelse og forfaldstidspunkt på lån i koncernen.
- 41) Oplysning om rabatordninger, forudsat at oplysningerne ikke indeholder information om kundens indtægts- og formueforhold eller om virksomhedens vurdering af kunden i øvrigt.

*Oplysninger med særlig relation til pengeinstitutter og
fondsmæglerselskaber*

§ 3. Ved sædvanlige kundeoplysninger forstås oplysninger om en kunde vedrørende:

- 1) Oplysning om hvem der er køber/sælger i de enkelte fondshandler.
- 2) Kvoteringskode.
- 3) Oplysning om papir og/eller underliggende aktiv.
- 4) Instrumentnavn.
- 5) Spot/termin/repo-markering.
- 6) Marginoplysninger.
- 7) Optionsperioder.
- 8) Kalkulationsagent.
- 9) Afviklingsoplysninger og afviklingsmetode.
- 10) Links til andre handler.

Oplysninger med særlig relation til realkreditinstitutter

§ 4. Ved sædvanlige kundeoplysninger forstås oplysninger om en kunde vedrørende:

- 1) Pantnummer.
- 2) Bidragsprocent og/eller bidragsydelse forudsat at disse oplysninger ikke indeholder information om kundens indtægts- og formueforhold eller virksomhedens vurdering af kunden i øvrigt.
- 3) Fondskode og anden identifikation af lånets obligationer/værdipapirer.
- 4) Ejendomskategori.
- 5) Ejerstatus/ejerandel.
- 6) Ejendommens adresse og matrikelnummer.
- 7) Ejendommens BBR-kategori og BBR-nummer.

Oplysninger med særlig relation til forsikringselskaber, herunder tværgående pensionskasser

§ 5. Ved sædvanlige kundeoplysninger forstås oplysninger om en kunde vedrørende:

- 1) Størrelse og omfang af tegnede forsikringer, herunder beløbsstørrelse og beskatningsregler.
- 2) Forsikrede interesse.
- 3) Afgangsførte skadesforsikringer, herunder afgangstår men ikke årsag.
- 4) Præmie og reguleringsform.
- 5) Grundlaget for præmieberegning og præmieprocent forudsat at dette grundlag ikke indeholder information om kundens indtægt- og formueforhold eller om virksomhedens vurdering af kunden i øvrigt.
- 6) Tilknyttede gruppelevsordninger.
- 7) Overenskomstforhold i arbejdsgiver- eller overenskomstrelaterede pensionsordninger.
- 8) Ansættelses og fratrædelsesdato i relation til arbejdsgiver- eller overenskomstrelaterede pensionsordninger.
- 9) Dato for indtrædelse og udtrædelse af tjenestemandsoverenskomst.
10. Virksom dato.
- 11) Oplysning om pensionsgivende løn til brug for administration af obligatoriske arbejdsgiver- eller overenskomstrelaterede pensionsordninger.

Sammenstilling af sædvanlige kundeoplysninger

§ 6. Begrebet sædvanlige kundeoplysninger omfatter sammenstillinger af oplysninger, som hver især er sædvanlige kundeoplysninger i den virksomhed, som foretager sammenstillingen.

Ikrafttræden

§ 7. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. januar 2002.

Finanstilsynet, den 17. december 2001
Henrik Bjerre-Nielsen

Litteraturförteckning

Offentligt tryck, Danmark

L 112 (som fremsat): Forslag til lov om ændring af lov om banker og sparekasser m.v. (Koncernregler, virksomhedsområde for Finansieringsinstituttet for Industri og Håndværk m.v.). Fremsat den 2. december 1999 af økonomiministeren (Marianne Jelved)

Forslag til lov om finansiel virksomhed 2000/1 LF 165

Offentligt tryck, Norge

Ot.prp.nr.3 (1976-77) s146, (Forarbeidene till forvaltningsloven)
Ot.prp.nr. 42 (1986-87) om lov om forsikringsvirksomhet

NOU 1998:14 Finansforetak m.v.
NOU 2001:23 Finansforetakenes virksomhet, Utredning nr. 6 fra Banklovskommisjonen.

Justitiedepartementets förslag finns i ett höringsnotat (höringsfrist 1. mars 2001) med titeln: Forslag om endringer i straffeprosessloven og enkelte andre lover (hurtigere straffesaksbehandling, varetektsfengsling i isolasjon mv.)

Rundskriv 11/2000: Rundskriv vedrørende taushetspliktreglene i banklovgivningen, finansieringsvirksomhetsloven, forsikringsvirksomhetsloven, verdipapirhandel- og verdipapirfondloven vedrørende kundens forhold m.v.

Kredittilsynets rundskriv om taushetsplikt nr 11/2000 – Innsigelser mot Rundskrivet. Finansnæringens Hovedorganisasjon.

Utdrag ur remissyttrande från Finansnæringens Huvudorganisation i oktober 2001 över förslag från Banklovkommissionen.

Offentligt tryck, Sverige

Proposition 1911:48.
Proposition 1996/97:65
Proposition 2001/02:88

SOU 1999:53 Ekonomisk brottslighet och sekretess.
SOU 1999:82, Vårdslös kreditgivning samt sekretess i banker m.m.,
Delbetänkande av Bankslagskommittén, Finansdepartementet, Stockholm
1999.

Kommittédirektiv 1995:86. Översyn av vissa rörelse- och tillsynsregler på
bankområdet mm, Justitiedepartementet, Gotab 15714, Stockholm, 1996.

Svenska Bankföreningen, Remissyttrande över Sveriges tillträde till Förenta
Nationernas internationella konvention om bekämpande av finansiering av
terrorism, JU2001/8641/L5.

Svenska Bankföreningen, Remissyttrande 1999-12-17 över
bankslagskommitténs delbetänkande, ”Vårdslös kreditgivning samt sekretess
i banker m.m.”

Litteratur

Bogdan, Michael, *Komparativ rättskunskap*, Norstedts juridik, Stockholm,
1993.

Boye Jacobsen, Christen, Sylvest Larsen, Peter, Kjølner, Thomas, Roed
Tine, *Bank- og sparekasseloven - med kommentarer*, Jurist- og
Økonomiforbundets Forlag, Denmark, 1996.

Bryhni, Finn, Bjørnsen, Tore, Breck, Olav, Sandvik, Knut, Tjomsland,
Steinar, *Sparebankloven med kommentarer*, Lov om sparebanker av 24. mai
1961 nr. 1, 2.utgave, Universitetsforlaget, Oslo, 1991.

Bökmark, Jan, Lindquist, Ulla, Strandman, Christian, Walberg, Mats.
Bankboken, Upplaga 1:1, CE Fritzes AB, Stockholm, 1994.

Christensen, Jan Schans, *Eneudredning om tavshedspligt og partsbegreb i
den finansielle tilsynslovgivning*, Erhvervsministeriet, København,
september 1996.

Cranston, Ross, *Principles of Banking Law*, Clarendon Press, Oxford, 1997.

Donner, Gabriel, *Handbok i bankrätt*, Bokförlaget Juridik & Samhälle,
Borås, 1996.

Eilertsen, Bjørnar, *Taushetsplikt og personvern i bank og forsikring*, Tano
Aschehoug AS, 1998.

Ellinger, E. P., Lomnicka, E., Hooley, R.J.A., *Modern Banking Law*, Third
Edition, Oxford University Press, 2002.

Fitger, Peter, *Rättegångsbalken*, Del 3, Norstedts Juridik AB, Stockholm, 1998.

Jansson, Per Ola, Westman, Eva, *Banksekretess*, Liber Ekonomi AB, Malmö, 2001.

Lewis, Arthur, *BANKING LAW AND PRACTICE*, Athenaeum Press Ltd, Newcastle upon Tyne, Great Britain, 1998.

Nial, Håkan i samverkan med Jansson, Per-Ola, *Banksekretessen*, femte upplagan, Svenska Bankföreningen, 1987.

Svensson, Göran, Björklid, Annika, Holmberg, Sten, Wärnsund, Sven-Olof, *Får banken göra så här? Om bankinspektionens behandling och avgöranden av klagomål från allmänheten*, upplaga 1:1, Allmänna förlaget, Stockholm, 1989.

von Eyben, Bo, Pedersen, Jan, Nørgaard, Jørgen, *KARNOVS LOVSAMLING*, 4 bind, 18 udgave, Forlaget Thomson A/S, Danmark, 2002.

Örnemark Hansen, Helèn, *Penningtvätt: ett urvattnat begrepp?*, Första upplagan, Norstedts juridik, Stockholm, 1998.

Tidskrifter

Bolkestein, Frederik, C 134 E/68 SV 6.6.2002 Europeiska gemenskapernas officiella tidning, 17 oktober 2001.

Branchregler

Banksekretess – riktlinjer för hantering av kunduppgifter i Sverige inom finansiella koncerner, Svenska Bankföreningen.

Interncirkulär, Taushetsplikt/opplysningplikt, Mars 2002, erhållet av Sven L'Abée-Lund, Ass. Direktør, Sparebankforeningen, Oslo.

Summary of national legislation on banking secrecy, The European Banking Federation, Bryssel, 2002.

Telefonsamtal

Arffman, Åsa, Finansinspektionen.

Regeringskansliet.

Tetzell, Tomas, Svenska Bankföreningen.

E-mailkorrespondens

Allvin, Thomas, EU-upplysningen, Sveriges riksdag.
L'Abée-Lund, Sven, Sparebankforeningens Servicekontor, Oslo, 2002-05-15.
Lindgren, Lars, Centrala juristavdelningen, Handelsbanken.
Nilsson, Maja, Pressekreterare, Finansdepartementet.

Internet

Danmark

www.fs.dk
www.ft.dk
www.retsinfo.dk

Norge

www.lovdato.no
<http://www.lovdato.no/frame-nl.html>
<http://www.lovdato.no/all/tl-19610524-002-003.html#18>
<http://www.lovdato.no/all/tl-19610524-002-007.html>

Sverige

www.riksdagen.se
www.fi.se
www.konsumentbankbyran.se

Internationellt

www.fbe.be
www.ud.se/eu/press_debatt/debatt/001017.htm
http://europa.eu.int/eurlex/sv/consleg/pdf/1991/sv_1991L0308_do_001.pdf
<http://www.europa.eu.int/news/110901/emu.htm>
http://europa.eu.int/eur-lex/sv/com/pdf/2001/com2001_0400sv01.pdf
<http://www.oecd.org/fatf>

http://europa.eu.int/comm/taxation_customs/taxation/information_notes/taxation_package/taxpack.htm

Rättsfallsförteckning

Norge

Høyesterett

Rt. 1930 side 814

Rt 1997 s. 964

Pengeinstitutankenævnet

97015

Sverige

Högsta Domstolen

NJA 1987 s. 780

NJA 1995 s. 347

NJA 1998 s. 590 (I & II)

NJA 1999 s. 469

Hovrätten

RH 1997: 46

Regeringsrätten

RÅ 1929 s. 218

Allmänna Reklamationsnämnden

Ärende 2000-1611

England

Tournier v. National Provincial and Union Bank of England, [1924] 1 KB 461.